

HONTI LAPOK

Ipolyság 2005. szeptember XIV. évfolyam 9. szám Ára 10 korona

A tanévkezdés ürügyén a magyar nyelvű oktatás jövőjéről

A kezdődő új tanév ismét betereli az iskolába a két hónapnyi szabadságtól felfrissült diáksereget, s a hosszú nyár megpróbáltatásaitól megfáradt szülők is fellélegezhetnek. A családok életébe ismét kiszámítható rend költözik. A következő tíz hónap biztos programot jelent mindenkinek, diáknak, szülőnek, pedagógusnak.

Illene optimista arcot vágni, illene felmutatni egy kis vidámságot, vonzó terveket, ránk váró szép pillanatokat. Ezeknek a leírására most nem foglalnék el hosszú sorokat, mert tapasztalatból tudom, hogy a szép pillanatok majd megszületnek, leginkább akkor, amikor beérik a munka, ha békésen együtt tud dolgozni felnőtt és a most már életfogytig tartó tanulásra ítélt ifjú.

A távolabbi jövőről szólnék inkább, azokról a kilátásokról, melyek a katedráról nézve világosabban látszanak talán, mint egy iroda vagy lakás ablakából.

A kezdődő tanévek most már több mint egy évtizede arról árulkodnak, hogy az Ipoly mente magyarsága fog, ereje gyengül, jövője egyre bizonytalanabb. A felgyorsult asszimiláció gyorsan elérhet egy olyan határértéket, ahonnan a folyamat már nem fordítható vissza. A kívülről nem észlel fel-tűnő változásokat, különösen akkor nem, ha nem látja a számokat, s nem vizsgálja meg a tények közti összefüggéseket.

A tízévenkénti népszámlálás beszédesen árulkodik fogyásunkról. Legutóbb 50 ezerrel lettünk kevesebben egy évtized alatt. Ugyanilyen árulkodó adat a magyar iskolába járó tanulók száma is. Ez az adat minden évben megmutatja egy-egy település, vidék magyar nyelvű lakosságának alakulását, leginkább fogyását.

Ipolyságon évtizedeken keresztül a magyar alapiskola volt a legnagyobb. Volt idő, amikor 800-nál is több diák tanult az intézményben. /1989-ben 831 volt a diáklétszám./ Amikor 1992-ben az iskola kettévált, s megalkult az egyházi alapiskola, az állami-ban még 522 tanuló volt. Most a Pongrácz Lajos Alapiskolában az új tanév kezdetén 317 tanulóval számolhatunk. A csökkenés évről

évre követhető: 1999/2000 – 423 tanuló, 2000/01 – 404, 2001/02 – 374, 2002/03 – 359, 2003/04 – 357, 2004/05 – 345, 2005/06 – 317.

Ha a leépülés ilyen ütemben folytatódik, az iskola nemsokára egy kisebb község iskolájával kerül egy szintre. S akkor Ipolyságon a magyar nyelvű középiskolák bezárhatják a kapuikat. Ami marad, az inkább csak arra lesz jó, hogy az ide látogató magyarországi vendégeinknek megmutassuk, Ipolyságon még tanulnak néhányan magyar nyelven. A kapcsolatok tovább ápolhatók, a jövőben is lesznek olyanok, akik a többieknek tolmácsolnak.

Ha a csökkenő létszám oka az lenne, hogy a magyar tanulók inkább az egyházi iskolát választják, akkor érthető lenne a folyamat. De az egyházi iskola tanulóinak a száma stagnál vagy szintén csökken. A szlovák iskolák létszáma viszont nem csökken, legalább is nem ilyen arányban.

Mi az oka tehát a magyar iskolák lassú leépülésének?

Két okot nevezhetünk meg – az egyik a születések alacsony száma, a másik az asszimiláció.

A lakosság számának csökkenése és a kevés születő gyermek a régió gazdasági helyzetével függ össze. Ezzel nem tudunk mit kezdeni, megoldása a helyi és a nagypolitika képviselőire tartozik.

A másik ok, az asszimiláció, drámaibb következményekkel jár, s helyben „realizálódik”. Létezése valóságos, érzékelhetjük nemcsak az elsős tanulók számában, de az utcán járva, és szűkebb környezetünkben is.

Ipolyságon a népszámlálás adatai szerint kb. egyharmad a szlovák és kétharmad a magyar nemzetiségű lakos. Az alapiskolákba járó tanulók száma ha nem is fordított, de közelít hozzá. A tanulók több mint fele szlovák iskolába jár. Az óvodák számát tekintve még erőteljesebb a fordított arány. Magyar óvodás 95, szlovák 135.

S végül egy konkrét példa az elmondottak illusztrálására. Szeptembertől az Észak lakótelepen az eddigi kettőből már csak egy óvoda marad, abban összesen három osz-

A TARTALOMBÓL

XXIV. Honti Kulturális Napok	2. oldal
Ipoly-napok	5. oldal
A X. Örökség Népfőiskolai Tábor	6. oldal
Prandorffy Pál	11. oldal
Szent Korona-ünnepség Ipolybalogon	14. oldal
...Palócia végvára...	16. oldal
Nézem a bugyit...	20. oldal
Szeptemberi foci	22. oldal

Miről olvashatunk a Hontianske listyben

Az egegi kinológusklub

tály. Az arány: két szlovák és egy magyar. Éppen fordítva, mint a lakosság nemzetiségi aránya. Az iskolaügyi és kulturális bizottságban, ahol a javaslat megszületett, magam is jelen voltam. A tizenvalahány jelenlévő közül mindössze négyen szerettük volna, hogy a lakosság arányának megfelelően két magyar osztály legyen. Még a jelen lévő magyar képviselők közül is többen a két magyar osztály ellen szavaztak. No comment, mondhatnám szűkszavúan.

Ez a döntés előrevetíti a jövőt, vagyis hogy az Észak lakótelepi magyar iskola rövid időn belül egy osztályos évfolyamokból áll majd. A napnál világosabb, hogy a 2 szlovák óvodai osztály nem a magyar iskola számára készíti fel majd a gyerekeket, a Közép lakótelepen lévő magyar óvodából meg ebben a tanévben is már csak 3 /! elsős érkezett.

Ennyit bevezetőként az új tanévhez, szépítés nélkül, magunk között szólva. Persze, az elmondottak ellenére az idei tanév is hozhat sok örömet, sikereket és – ne adjuk fel – optimizmusra okot adó változásokat is.

Lendvay Tibor
a Pongrácz L. Alapiskola igazgatója

A VÁROSHÁZA TÁJÉKOZTAT

Ülésezett a képviselő-testület

Az ipolysági képviselő-testület augusztus 24-én megtartott 31. soros ülésen jelen volt mind a 13 képviselő.

A képviselők írásban kaptak választ az előző ülésen elhangzott interpellációkra.

A testület:

– **ellenőrizte** az esedékek képviselő-testületi határozatok teljesítését: a kórház vagyonát már az előírásoknak megfelelő módon vezetik, értelmezték a kórház gazdálkodásáról szóló könyvvizsgálói és az előterjesztett jelentés közötti különbségeket, valamint előterjesztették a kórház kiegyensúlyozott költségvetés-tervezetét;

– **megtárgyalta** az Energo-Bytos kft. és a Műszaki Szolgáltatások Üzeme 2005. első félévi tevékenységéről, a város idei első félévi gazdálkodásáról szóló jelentést;

– **tudomásul vette** az iskolák és iskolai intézmények tanévkezdésre való felkészültségéről előterjesztett jelentést, a polgármester és az alpolgármester augusztusi kezdeményezéseiről és tárgyalásairól szóló beszámolót;

– **jóváhagyta** az Energo-

Bytos kft. és a Műszaki Szolgáltatások Üzeme 2005. első félévi tevékenységéről, a város idei első félévi gazdálkodásáról szóló jelentést, a kórház második félévi ún. minimális és maximális változatú költségvetését, a városi főellenőr második negyedévből végzett ellenőrzéseiről szóló jelentést, a XXIV. Honti Kulturális Napok programját, a váci TeTT Stúdió Bt. megbízására szóló előterjesztést /projekt kidolgozás: városfejlesztési koncepció a 2007–2013-as időszakra/ és egy bérleti szerződést a Pongrácz Lajos Alapiskola helyiségének bérbeadására.

A képviselők interpellációs megjegyzéseinek témái: a csapadék elvezetésére szolgáló árkok tisztítása, úszómedence a homoki fürdőben, a Liget utcai park pihenőparkká alakítása kisgyermekes szülők részére, a DISK cég tervezett építkezése, a főtéri megállási tilalmat előíró közlekedésrendészeti jelzések, a kórházi hulladékégetőből származó bűz a Homokon.

Az ülés polgármesteri zárószóval ért véget.

-š-

Ipolyság város

tisztelettel értesíti Önöket, hogy
2005. szeptember 16-án és 17-én
ismét megrendezi a

HAGYOMÁNYOS IPOLYSÁGI VÁSÁRT.

A vásár helyszíne az ipolysági Fő tér
és a Janko Král' utca.

Kezdési időpontja:

2005. szeptember 16., 8.00 óra.

Minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk.

Az Ipolysági Városi Hivatal angol lektort keres óvodai nyelvoktatásra. Tel.: 7411054 vagy személyesen a hivatal oktatásiügyi osztályán az emeleten /216-os számú ajtó/.

XXIV. Honti Kulturális Napok

2005. szeptember 14–18.

Szept. 14. /szerda/

11.00 – **József Attila-élműsor**, szaval: **Sellei Zoltán**

15.30 – **Fényképkiallítás** megnyitója a Simonyi Lajos Galériában

19.00 – **Padlás** – színházi előadás a városháza színháztermében

Szept. 15. /csütörtök/

15.45 – **Emlékmű leleplezése** a Simonyi Lajos Galéria előtt

16.30 – A XXIV. Honti Kulturális Napok **ünnepélyes megnyitója** a Menora Saag Centrum Artisban

„In memoriam ipolysági képzőművészek” – kiállítás megnyitó a Menora Saag Centrum Artisban
Cimbal Trió – zenés délután /Menora Saag Centrum Artis/

Szept. 16. /péntek/ – Fő tér

Vásár és kézművesvásár

10.00 – A **Maska Színház** előadása gyerekeknek: A szépség és a szörny

11.00 – **Erdélyi folklórcsoport** fellépése

12.30 – Cigányzene: **Szőllősi Sándor** cimbalomzenekara

14.00 – Az E. B. Lukács utcai alapiskola **mazsorettcsoportjának** bemutatója

14.15 – **Divatbemutató**: Gyerki Ruházati Szaktanintézet

15.15 – Történelmi **harcászati bemutató**

16.00 – A **Vatra** folklórcsoport fellépése

18.00 – **Budapesti vendégzereplők: divatbemutató, mazsorették, fúvósok**

20.00 – **Ihos József alias Kató néni** szórakoztató műsora

21.00 – **Utcabál** /zene: Urban/

Szept. 17. /szombat/ – Fő tér

Vásár és kézművesvásár

9.30 – **Honti folklórünnepély**: népművészeti csoportok fellépése

12.30 – Az ipolyszakállosi **Szignál** tánccsoport műsora

17.00 – Ipolysági **rockegyüttesek** koncertje

21.00 – **Desmod**-koncert

Bartók Béla tér: 10.00-tól **kisvonatos** városnézés

T-18 sportszarnok: 13.00 – XII. **Honti Kupa** nemzetközi karateverseny és a VI. **Péter Ivana-élműverseny**

Menora Saag Centrum Artis: 15.00 – **Egyházi zene**

Szept. 18. /vasárnap/ – Menora Saag Centrum Artis

19.00 – Koncert: **Vinand G., Elsa Valé** /Kuba/

A Honti Kulturális Napok keretében szept. 16-án és 17-én kézművesek vásárára is sor kerül, melyre az érdeklődő kézművesek szept. 10-ig jelentkezhetnek az Ipolysági Városi Hivatal kulturális osztályán (tel.: 036/7411054).

A VÁROSHÁZA TÁJÉKOZTAT

Események, tárgyalások, kezdeményezések a városházán

– A **Lőwy János** polgármester vezette küldöttség képviselte városunkat a Váci Világi Vigalom elnevezésű városi ünnepségeken. A rendezvénysorozat keretében Vác összes testvérvárosa bemutatkozott saját információs sátrában különféle propagációs és reklámanyagokkal /júl. 29–30./.

– Városunk **polgármestere** részt vett azon a Gyügyön megtartott tárgyaláson, amelyen a települések képviselői a Szlovák Vasúttársaság vezetőivel a Zólyom–Ipolyság közötti vasúti személyforgalom újraindításának lehetőségéről tárgyaltak. A tárgyalások eredménye, hogy december 16-tól vasúti összeköttetés lesz Ipolyság és Pozsony között: pénteken Pozsonyból indítanak vonatot Ipolyság felé, vasárnap délután pedig Ipolyságról Pozsonyba. További konkrét eredményként könyvelhetjük el: aug. 28-tól újabb járat közlekedik az Ipolyság–Csata vonalon /aug. 2./.

– Az Általános Egészségbiztosító igazgatójával tárgyalt Nyitrán **Lőwy János** polgármester, **dr. Šomló Péter**, a kórház igazgatótanácsának elnöke, valamint **Bélik György** alpolgármester, a kórházi igazgatótanács tagja. Megbeszélésük célja a kórház és a biztosító közötti pénzügyi viszonyok tisztázása volt /aug. 3./.

– A **polgármester** és az **alpolgármester** meglátogatta a Csalaközségben táborozó több mint 700 cserkészt, akik között ipolyságiakat is üdvözölhettek /aug. 4./.

– **Lőwy János** polgármester a városházán tárgyalt az Első Kommunális Pénzügyi Társaság képviselőivel, akik ismertették a városi ingatlanok biztosítási feltételeit /aug. 4./.

– A városházán váci projektmenedzserekkel tárgyaltunk az Interreg III pályázatban való közös részvételről /aug. 4./.

– **Lőwy János** az Ipoly Euróregió zselízi ülésén lemondott elnöki tisztéről. Az új elnök **Hrubík Béla** lett /aug. 5./.

– A **polgármester** az IBM társaság szakmai értekezletén tárgyalt új informatikai technológiák városházi bevezetésének lehetőségeiről. A tárgyalás eredménye: bekapcsolódunk abba a pályázatba, amely pozitív elbírálás esetén információs kioszk felállítását eredményezné a városban. Ez a berendezés ingyenes internet-hozzáférhetőséget biztosít a város hivatalos honlapjára mindenki számára /aug. 9./.

– **Eduard Rada mérnökkel**, a Steiger Sörgyár tulajdonosával tárgyalt a **polgármester** az új szponzori szerződés feltételeiről. Mindketten pozitívan értékelték az elmúlt időszak eredményeit, és Rada mérnök további támogatásáról biztosította a polgármestert, elsősorban a kulturális és sportrendezvényeket illetően /aug. 11./.

– Városunk **polgármestere** nyitotta meg a strandfürdőben rendezett röplabdaversenyt, amit az Ipolysági Amatőr Röplabda Klub szervezett 18 csapat részvételével /aug. 13./.

– A **polgármester** és az **alpolgármester** részt vett Ipolybalogon a Szent Korona-ünnepségen, és szalagot helyeztek el a korona mellett Ipolyság üdvözlétével. Délután Paláston a falunapi ünnepségen képviselték városunkat /aug. 14./.

– A városi hivatalban tárgyaltunk a felszámolt Hont Mezőgazdasági Szövetkezet vagyonkezelőjével. **Dr. Gregušová** a Hangyáson található lakásokat ajánlotta fel a városnak a szövetkezet adósságainak fejében. A város vezetése mérlegelni fogja az ajánlatot, és javaslatot tesz a képviselő-testületnek /aug. 18./.

– **Dr. Bóth János** váci polgármester felkérésére **Lőwy János**

Eseménynaptár

Szeptemberi rendezvények

Szept. 12-ig – **GROUND ZERO** – terrortámadás az USA-ban szeptember 11-én – **Yoel Meyrovitz** fényképtárlása a Menora Saag Centrum Artisban

Szept. 3–4. – Falunapi ünnepségek **Egegen**

Szept. 8., 17.00 – **Nők klubja** összejövetele a könyvtárban

Szept. 14–19. – XXIV. Honti Kulturális Napok 2005 /részletes program a 2. oldalon/

Minden kedden 17.00-tól **nők tornagyakorlata** /könyvtár/
Szerdánként 17.00-tól a **nyugdíjasklub nőtagjainak** tornagyakorlata a városi könyvtárban

2005-ben

Házasságot kötöttek

Augusztus 20. – Hévízi Zsuzsanna és Diósy Zsolt

Augusztus 20. – Kázmér Zsófia és Seres Imre

Augusztus 27. – Lőwy Judit és Szöllősy Péter

Ipolysági újszülöttek

Varga Lucas – 2005. július 24.

Bóna Sára – 2005. augusztus 15.

Elhunytak

Mázár Antónia /* 1930/ – július 31.

Škubla Péter /* 1935/ – augusztus 1.

Mihály Erzsébet /* 1921/ – augusztus 4.

Kuzma Rozália /* 1917/ – augusztus 7.

Valent Iván /* 1957/ – augusztus 13.

Výboch Mária /* 1921/ – augusztus 14.

Új vonatjáratok

A Szlovák Vasúti Társaság zólyomi kirendeltsége értesíti az utazóközönséget, hogy 2005. augusztus 28-tól az Ipolyság–Csata vonalon két új járatot indított:

Ipolyság /7.09/ – Ipolyvisk /7.19/ – Ipolyszakállos /7.26/ – Ipolybél /7.31/ – Ipolypásztó /7.36/ – Zalaba /7.43/ – Csata /7.49/;

Csata /8.00/ – Zalaba /8.05/ – Ipolypásztó /8.13/ – Ipolybél /8.17/ – Ipolyszakállos /8.23/ – Ipolyvisk /8.30/ – Ipolyság /8.39/.

mérnök, polgármester részt vett a Szent István-napi váci városi ünnepségeken, ahol díszvendégként ünnepi beszédet mondott, és koszorút helyezett el Szent István szobránál /aug. 20./.

– A városi kábeltelevízió üzemeltetője javaslatot tett a sugárzott tévécsatornák bővítésére. A javaslatot elfogadta a képviselő-testület, így ezentúl a szolgáltatást igénybe vevők 26 csatornából válogathatnak havi 280 koronáért /aug. 23./.

Jelenségek

Ipolybalog – 2005. aug. 14.

A Szent Korona szelleme kézen fogott, hogy 2005. aug. 14-én Ipolybalogra zárándokoljak, s ezekkel együtt köszöntsem a községbe érkező Szent Korona hiteles másolatát, melyet **Kevi Farkas Zsolt** magyar művész készített. A másolat két önkormányzat – a veregyházi /MK/ és az ipolybalogi „határon átvívelő” együttműködésének gyümölcse. Bizonyára az eredetihez híven ez az ereklye is nemzetünk egységének, az összefogásnak, a közösségi szellem erősödésének lesz ösztönző jelképe. A koronamásolatot **Pásztor Béla**, Veregyház polgármestere adta át **Balogh Gábor** ipolybalogi polgármesternek. Az átadás-átvétel nagy pillanatában mindkettőjük szeméből a meghatottság könnyecseppjei törtek elő. Ugyanez az érzelmi folyamat játszódott le a lelkes ünneplők mind egyikében. Az átadó polgármester így foglalta össze köszöntőjének lényegét: „*Ez a korona maradjon itt örökre.*” Az átvevő Balogh Gábor hangsúlyozta: „*Akkor vol-*

tak itt boldogok az emberek, amikor egy korona alatt élünk. A Szent Korona összefog bennünket. Isten áldja a magyar és a szlovák népet.” Ezután a templomkertben a polgármester megőrzésre átadta a nemzeti ereklyét **György Ferenc** plébánosnak, aki megemlítette, hogy 1304 augusztusának egyik éjszakáján itt kapott szállást és menedéket a korona. Hite szerint a koronának és hiteles másolatának volt és lesz építő kisugárzása: jobb emberek, jobb keresztények és jobb magyarok leszünk.

A Káplona-dombon összesereglett mintegy ötezres tömegnek **Paskai László** bíboros, nyugalmazott érsek celebrált misét. A legértékesebb nemzeti ereklyének tartja a „*II. Szilveszter pápa adományozta koronát, melynek első viselője, Szent István királyunk a messzebbre látás híve volt, s nem rövid távú érdekeket tűzött önmaga és nemzete, illetve országa elé.*” **Csáky Pál** mozgósító beszédének központi gondolata: a magyarságtudat, kereszténység

és kultúra elválaszthatatlanok egymástól, s nemzeti létünk nélkülözhetetlen pillérei. **Gémesi Ferenc** külügyi államtitkár-helyettes szerint a korona nem egy tárgy, hanem maga a történelmünk, az egész nemzet történelme. **Mádl Ferenc** volt magyar köztársasági elnök meggyőződése, üzenete: a koronának beavató ereje van. **Bugár Béla** úgy hiszi, hogy a kollektív emlékezés, melynek a korona a legbeszédesebb jelképe, adja meg a nemzetnek tartását, erkölcsét és erejét. **Németh Zsolt**, a magyar országgyűlés külügyi bizottságának elnöke a koronát fontos összekötő kapocsnak tartja a magyar nemzetrészek életében. **Szárász József**, a Csemadok Országos Tanácsának elnöke így tömörített: „*Ahol a korona, ott van Magyarország.*”

Az élénken figyelő ünneplő gyülekezet más eszmei-érzelmi útravalót is kapott a szereplőktől. Bizonyára sokan megfogalmazták vagy felfrissítették egyéni nemzeti tudatuk ösztönzőit is.

Ipolybalog – reményeim szerint – a következő években, időkben fontos zárándokhelyévé válik az Ipoly mente magyarjainak, de az egész magyarságnak is. Fontos forrása lesz a nemzeti érzés feltöltésére szomjazóknak.

Korpás Pál

II. nemzetközi konferencia Csábon

Szeder Fábián élete és életműve

Az SZK Kulturális Minisztériuma és több magánszemély, szervezet anyagi támogatásával 2005. június 24–25-én a csábi székhelyű **Szeder Fábián Polgári Egyesület** szervezésében és rendezésében került sor a Szeder Fábián János életművére a nemzetközi /szakmai és laikus/ közvélemény figyelmét felhívó, Szeder életével és munkásságával kapcsolatos tevékenységét ösztönző, az egyetemes Szeder-kultusz megalapozását szolgáló hivatott népszerűsítő és tudományos tanácskozássá.

A vitaülés az egész országból és Magyarországról érkezett 60 résztvevője hat népszerűsítő, illetve tudományos előadás, továbbá számos szakmailag igényes, lelkesítő hozzászólás – véleményünk szerint előbb-utóbb megvalósítható – ötlet, javaslat alapján mélyítette el ismereteit, érdeklődését és munkakedvét a Szeder-életművet és annak minél effektívebb hasznosítását illetően.

Méltatták azt a tényt, hogy a „legendás munkás” /Bánhegyi Miksa jelenlegi pannonthalmi bencés könyvtáros jellemzése/,

a szülőfalujához és tágabb szülőföldjéhez haláláig ragaszkodó Szeder Fábián, a magyar nyelvtudomány és néprajz ma is sokszor hivatkozási alapul vett úttörőjeként, novellaszerzőként és költőként hosszú időn át /hét településen/ bencés gimnáziumi tanárként és igazgatóként, pannonthalmi főapátsági rendszerező, érdemes könyvtárosként, teológiai, könyvtartani, numizmatikai, közzétani, továbbá többszörös mezőgazdasági szakíróként, majd élete utolsó 17 évében a bencés rend komáromfüssi nagybirtoka jószágigazgatójaként /itt szinte mint tudományos módszerekkel dolgozó és kísérletező kertész csak dinnyéből 27 fajtát termesztettek/ alkotott maradandó értékeket.

A csábi rendezvény alkalmával a jelenlévők megtekintették a komáromfüssi plébánia ajándékát, több Szeder-kézirat fénymásolatát /Szeder Fábián a füssi temetőben alusza örök álmát/, sőt a 25 tételes könyvvásáron könyveket, aprónyomtatványokat és egyéb sajtóterméket is vásárolhattak.

Többeknek, több kisközösségnek je-

lentettek kellemes órákat az értekezlet kísérendezvényei: a zenés borkóstoló és fogadás, a lévai F&H Auto Kft. Citroen márkájú személygépkocsi kiállítása, **dr. Gejza Petrík** államtanácsos, a konferencia műsorvezetője és fővédnöke szabadttéri jótékonysági nosztalgia-gítárkoncertje /300 helyi és környékbeli zeneszerető tisztelte meg jelenlétével/ és a hajnalig tartó szabadttéri, nem belépődíjas szentivánéji jünialis.

A Szeder-tanácskozás résztvevői záronyilatkozata tartalmazza azon kezdeményezést, hogy a kétnapos III. Szeder-konferencia 2006. június 23–24-én kerüljön megrendezésre Pannonthalmán, illetve hogy a Szeder Fábián Polgári Egyesület a jövő esztendőben Palóc Tábor néven többnapos rendezvényt rendezzen Csábon, hogy a mostani tanácskozás anyagát nyomdai kivitelű füzetben és saját weboldalán tegye közzé.

A Szeder-kultusz iránt érdeklődők az egyesület e-mail címén vehetnek igénybe segítséget (ruszko@stonline.sk).

Ruszko László

Ipoly-napok 2005

Hagyományteremtő szándékkal és gondossággal

A jó ötlet az idő haladtával megéri, kibontja szirmait, hagyománnyá nemesül s tartós értékteremtővé és -gerjesztővé válik. Az idei Ipoly-napok programjában, koncepciójában és magában a megvalósításban is megtehető annak lehetősége, hogy Ipolyság és az Ipoly mente tartalmas, ember- és értékgazdagító rendezvénné gyökeresedjék és bokrosodjék.

A rendezvény koncepciójának, programjának megfogalmazója és összeállítója az *Ipolyság Város Pecsétje – Sigillum oppidi Saag* alapítvány. Irányítók: **Hunčík Péter** alapítványalapító és **Gágyor Péter** színházi rendező. A programmegvalósítás igazgatója **Révész Angelika** alapítványi titkár. A társszervező: Ipolyság város. A műsorok zömének színhelye a Menora Saag Centrum Artis /Bartók téri zsinagóga/.

István munkásságának ismertetése után a rendező *Csodálatos Júlia* c. filmjének vetítése következett. A színészvilág sajátos problémáját érzékletesen bemutató film csendes önelem-

zést is gerjeszthetett a nézőkben. Felvetett egy kérdést: a színészi maszk és a való élet között húzódik-e – és milyen – elválasztó vonal.

Az Ipoly köszöntése

Augusztus 11. /csütörtök/ Sanzonok és filmvetítés

Miután augusztus 11-én a kora esti órákban elhangzottak **Révész Angelika** rendezvényindító ünnepi szavai, **Tóth Rita** színésznő /magyarul/ és **Kolev Iván** gimnazista /szlovákul/ bekonferálta az esti programot. **Benes Ildikó** színésznő **Prágyay Marianna** /zongora/ és **Preiner Tibor** /bőgő/ kíséretében szonokat és kuplékat adott elő, felelevenítve Edit Piaf örökségét is. A mintegy 60-as létszámú közönség kellő empátiával követte a művésznő érdesre hangolt kitűnő produkcióját.

A folytatásban **Rajk László** felvezető szavai, valamint az Oscar-díjas rendező, Szabó

A késő esti órákban – a vetítést követően – **Bodonyi András** hegedűje vezényletével – az Ipoly-hídra vonult a filmvetítés közönsége, ahol még mások is csatlakoztak az Ipoly köszöntőihez. A mintegy 100 főnyi ipolysági és környékbeli meghallgatta **Danis Ferenc mérnöknek**, az Ipoly-napok egyik kiötlőjének köszöntőjét. Elmondta a rendezvény rövid történetének előzményeit, valamint az Ipoly és medencéje kialakulásának históriáját.

A leleményes szervezők fából faragott világító hajócskákat bocsátottak a barátságosan, szelíden folydogáló öreg Ipoly /aug. 13-án ünnepli névnapját/ fodortalan felszínére. A hajócskákat virágszálak és -csokrok követték. Vajon kinek viszik el az ipolyságiak üdvözlését? S lesz-e valamiféle visszajelzés? Mindenesetre az Ipoly-hídon sereglők jó hangulatban társalogtak, majd úgy 11 tájban nyugodt szívvel tértek meg otthonaikba.

A pénteki ünnepélyes megnyitó közönségének egy része

Augusztus 12-én /pénteken/ gazdag kulturális választék

Állófogadás

Az Ipoly-napok tiszteletére **Lőwy János** polgármester állófogadásra invitálta a rendezvény vendégeit. A városháza oszlopcsarnokában élénk eszmecsere folyt a helyiek, a távolabbról érkezők és a magyarországi vendégek között. Nehéz lenne fel-

sorolni, milyen rendűek és rangúak voltak a kb. 100 főnyi gyülekezetben. Testvérvárosunk – Vác – küldöttségét **Lajtay István** főtanácsos vezette. A polgármester rövid köszöntője után – úgy láttam – nem voltak nyelvi akadályai a társalgásnak.

amelyek lényegesen befolyásolják a személyiség formálódását. Az ipolysági polgár szobrára tekintve hangsúlyozta, hogy az emberi félelmet száműznünk kell életünkéből – csak így lehet alkotómunkát végezni. Szólt azokról az ipolyságiakról is, akik a kisvárosi körülmények ellenére komoly közösségi feladatokat valósítottak meg.

Révész Ferenc gimnáziumi

bronzérmeséről –, a helyi és országos sportszervezetek alapítójáról és tisztségviselőjéről, a közéleti emberről, a szociálisan rászorultak támogatójáról. Ideje, hogy az ő neve is ott legyen Ipolyság érdemes személyiségeinek emlékfalán.

A Magyar Olimpiai Bizottság képviselőjében **Jakabházi-**

Ünnepi beszédek és emléktábla-leleplezés

Lőwy János polgármester

nyitotta meg a szónokok sorát. Megnyitója elején egyperces tisztelegésre szólította fel a résztvevőket. A tisztelegés a közel-múltban elhunyt **dr. Hunčík Lászlónak** szólt, aki az alapítvány tisztségviselőjeként sokat tett a város kulturális életének fellendítéséért. Beszédében a polgármester az álmáról szólt, mely szerint Ipolyság a kultúra városa lesz, ahol az emberek még jobban megismerik múltjukat, értékeiket, és tudatosan alakítják saját és gyermekeik jövőjét.

Martin Bútora, volt köztársaságielnök-jelölt, az Európa-udvar ösztönző jelképeiről elmélkedett. Örül, hogy fokozatosan leomlanak a népeket, országokat és az egyes embereket elválasztó határok. Meggyőződése szerint Ipolyság eddig nem volt, Ipolyság csak lesz.

Hunčík Péter, az Európa-

udvar megálmodója, az alapítvány létrehozója a családi gyökök fontos szerepéről beszélt,

tornatanár Szokolai emléktáblájának leleplezése kapcsán méltatta **Szokolai Alajos** pályáját. Szólt a kiváló sportolóról – az 1896-os olimpia

né Mező Mária mondott köszöntőt, melyben újabb adalékokkal bővítette az ünnepelt Szokolai Alajos érdemlistáját.

A Szlovák Olimpiai Bizottság küldöttsége autójuk műszaki meghibásodása miatt nem érkezett meg.

Új állandó tárlat és irodalmi kávéház

Hushegyi Gábor művészet-történész, egyetemi tanár mondta el megnyitójában, hogy Ipoly-ság új kulturális színpolttal gazdagodik – a zsinagóga épületében *állandó tárlat* emlékeztet nagy íróinkra, zeneszerzőinkre, képzőművészeinkre, akik valamilyen módon kötődtek-kötődnek tájainkhoz és a szlovákiai magyarsághoz is.

Örömkre szolgál, hogy városunkba is begyűrűzött az irodalomnépszerűsítés divatos, de fölöttébb hatásos formája – az *irodalmi kávéház*. **Both Enikő** műsorgazda, tévériporter

vek társadalmi küldetéséről, az író-olvasó kapcsolatáról, a nemek viszonyáról a művészet világában. A témáról egy újságnyi érdekes megállapítás hangzott el a művészek szájából. A

Balról: Both Enikő, Kukurelly Endre, Bánki Éva, Ladislav Ballek /jobbbról/

asztalánál **Bánki Éva** regényíró, **Kukurelly Endre** költő és regényíró, valamint **Ladislav Ballek** szlovák író elmélkedett az alkotás folyamatáról, a mű-

beszélgetést részletek felolvasásával, megzenésített versek előadásával **Eva Fajčíková**, **Tóth Rita** és **Bodonyi András** illusztrálta.

Újra az Európa-udvarban Bibliai történet – zenei köntösben

Csodálatos tetterre vállalkoztak a **VI. Gödöllői Szkolatábor** hallgatói és tanárai. Egy középkori francia kódexben talált zenés játékot adtak elő – *Ludus Danielus* címmel –, amely

a bibliai Dániel prófétának rab-ságáról, bátor emberségéről és rendíthetetlen istenhitéről szól. Kitűnő volt a kórus, nagyszerűek a szólisták, élvezetes az egész előadás. Hozzá kell tenni,

hogy a zsinagóga eredeti akusztikája is segített az együttesnek. A rendezők értelmezése szerint

a darabot nyugodtan minősíthetjük az opera egyik előfutárának.

A másik esti műsorban **Marián Labuda** ismert szlovák színész társalgott – humorral fűszerezetten – figyelmes és fogékony közönségével.

Az esti órákban a SZEVASZ /Szerdahelyi Városi Színház/ Vlastimil Venclík cseh kortárs drámaíró fanyar tragikomédiáját, „Az elveszett paradicsom keresését”-t adta elő. A darab ar-

ról szól, hogyan nem lenne szabad egymást gáncsolni a férfinyő kapcsolatban. Szereplők: **Tóth Rita** és **Gál Tamás**, dramaturg **Hunčík Péter**, fordította és rendezte **Gágyor Péter**.

Szombat – a zárónap

Szombat délelőtt üdítő zenei programok voltak műsoron. Először **Tóth Rita** és **Bodonyi András** adott elő *gyermekver-*

seket: hol a szövegmondás szintjén, hol pedig megzenésített formában.

A **Corelli trió /Rajk Judit** – ének, **Csonka Gábor** – hegedű, **Hargitai Géza** – fagott/igazi zenei csemege volt. A 10

éve alakult budapesti együttes repertoárjában Bartók-zeneművek részletei, Kurtág György szellemes szerzeményei, Fekete Gyula által megzenésített

Kukorelly-versek, Tandori Dezső megzenésített versei, zenei miniatűrök, népdalfeldolgozások szerepeltek. Ez az ébresztő

tarkaság felvillanyozta a mintegy 40 zenekedvelőt. Az ének és a hangszeres zene nagyszerű harmóniájának tapsolhattak.

Újabb írócsapat a „kávéházban”

Bárdos Ágnes tévériporter kapta feladatul a rendezőktől, hogy sok érdekes és értékes gondolatot, meglátást sajtoljon ki az asztalhoz ülő szlovákiai magyar íróktól, névszerint **Barak**

gyetemes magyar irodalomba, ezért az irodalmi életben „megszűnt” Trianon; Hizsniai úgy véli, hogy ma csak az veszi meg a könyvet, aki majd el is olvasa; Mészáros András egyetemi

Balról: Bárdos Ágnes, Barak László, Hizsniai Zoltán, Grendel Lajos és Mészáros András

Lászlótól, Grendel Lajostól, Hizsniai Zoltántól és Mészáros Andrástól. Íme néhány gondolat. Barak nem hisz abban, hogy a nyelvben vannak szép és csúnya szavak; Grendel azt állítja, hogy a kisebbségi irodalmak integrálódhatnak az e-

tanár a könyvtárban érzi magát a legjobban, s úgy gondolja: az ember akkor lesz filozófus, amikor már más nem érdekli őt. A jó két óráig tartó csevegés bizony egyáltalán nem volt unalmas. A közönség rendületlenül kitartott.

A délután újra a *zene* jegyében zajlott. A református-evangelikus templomban legalább negyvenen hallgatták mély meghatott-

sággal a **Süll Kinga** irányította héttagú **éneklőcsoportot** /4 lány, 3 fiú/. A lelkes Komárom környéki fiatalok mély átéléssel adtak elő zsolnárfeldolgozásokat.

A római katolikus templomban mintegy 70-en gyönyörködtek **Németh Imre** gyönyörű hangjában és **Németh Ilo-na** orgonajátékában.

Sajátos zenei élményt jelentett mindannyiunk számára **Szilágyi Gábornak**, az újpesti zsidó hitközösség kántorának *zenei-prózai összeállításai* a zsinagógában. Egyházi énekszámokkal kápráztatta el hallgatóit.

Hunčík Kata /jobbról/ és **Tóth Rita** a magyar népballadák-
kincs néhány darabjával kedveskedett a közönségnek. Mondták
és énekelték.

Az utolsó műsorakkord: a SZEVASZ színház előadása

Gágyor Péter *Mi történt a kisfiúval* című darabját **Tóth Rita**,
Gál Tamás, **Csaba Mátyás** és **Bodonyi András** adta elő a szerző
rendezésében. Dramaturg: **Hunčík Péter**.

Révész Angelika rendez-
vényzáró beszédében köszö-
netet mondott a rendezvény kez-
deményezőinek – **Hunčík Pé-
ternek** és **Gágyor Péternek** –,
az *Ipolyság Város Pecsétje* ala-
pítványnak, a városi önkor-
mányzatnak, a támogatóknak,
valamint a szervezésben részt
vállalóknak az önzetlen segítsé-
gért. Hangsúlyozta: a rendez-
vény újabb értékes színfolttal
gazdagította a város és környé-
ke kulturális életét.

Az Ipoly-napokat még meg-
tisztelték részvételükkel: **Bíró
Ágnes**, az SZK Kulturális Mi-
nisztériumának államtitkára,
Ács Tamás, a Magyar Köztársas-
ság Nemzeti Kulturális Örök-
ség Minisztériumának helyettes
államtitkára, **Szesztay Ádám**, a
pozsonyi magyar nagykövetség
kulturális attaséja, szlovákiai és
magyarországi polgármesterek,
parlamentari képviselők és Ipoly-
ság díszpolgárai.

A műsorokat végig követő
krónikás örvendező szívvel
nyugtázta a szinte rendhagyó
kulturális gazdagságot. Néha
még olyan érzése is támadt, hogy

higítani kellett volna a műsor-
töménységen. Mindenesetre kí-
váncsian várjuk a következő
Ipoly-napokat.

Korpás Pál

Balogh Rózsa /jobbról/ **Prágay Marianna** zongorakísére-
tével opera- és operettáriákat adott elő elismerést gerjesztő siker-
rel.

Jubilált az Örökség Népfőiskolai Tábor

A Palóc Társaság 2005. július 3-a és 10-e között tizedik alkalommal rendezte meg a magyar őstörténettel és a nemzeti kulturális örökséggel foglalkozó nyári művelődési táborát Ipolyságon.

A jubileumra való tekintettel az ünnepélyes megnyitót a városháza dísztermében tartották vasárnap este 6 órakor. A megnyitón neves vendégek is megjelentek. Beszédet mondott **Lezsák Sándor** magyar országgyűlési képviselő is, akinek lakitelki főiskolája „mozgósította” **Z. Urbán Aladárt** 12 évvel ezelőtt, hogy megszervezze az ipolysági táborot. A megnyitón beszédet mondott **Szárász József**, a Cse-madok Országos Tanácsának elnöke, **C. Tóth János**, a Határon Túli Magyarok Hivatalának főtanácsosa és **Duray Miklós** parlamenti képviselő, az MKP ügyvezető alelnöke. A neves vendégeket és a megjelent táborozókat **Lőwy János mérnök**, Ipolyság polgármestere üdvözölte, pohárköszöntőjében eredményes tanácskozást kívánva a tábor minden tagjának. Az ünnepélyes megnyitót **Vas Ottó** előadása gazdagította /József Attila emlékére Magyarok című vers-összeállításával lelkesítette a megjelenteket/.

Z. Urbán Aladár, a Palóc Társaság elnöke volt a rendezvény főszervezője, akinek a családtagok segítettek. A táborot a már hagyományos napirend szerint működtették. Reggelenként **Budai Ilona** népdalokat tanított, énekelte a résztvevőket. Naponta 3-4 előadás hangzott el, összesen 17. Minden este külön műsor szórakoztatta a táborozókat: a **Pódium Varietas**, **Szöke István Attila** költő *Szavaink szárba szökkenő szentsége* című előadása, **Cheméz Farkas** faragóművész kiállítása, **Budai Ilona** Magyar Örökség Díjas művésznő *A mesék és népdalok szárnyán Erdélyben* c. műsorával ragadtatta el a közönséget. **Szerdán este a táborlakók azzal a reménnyel koszorúzták meg a Sajó Sándor szülőházán elhelyezett emléktáblát, hogy az épület felújítása után Sajó Sándor-emlékház létesül benne.**

Z. Urbán Aladár szerint: „Az ÖNT műsora őstörténetünk, gyökereink, származásunk megismerését, nemzeti önismeretünk és önbecsülésünk elmélyítését szolgálja. Azt akarjuk, hogy magyarságára értékként tekintsen a Kárpát-medencében élő és a

nagyvilágban szétszóródott magyar, hogy évezredek gazdagító kulturális örökségünket, ősi anyanyelvünket megőrizve, ápolva és fejlesztve gazdagítsuk az emberiséget. Népfőiskolai táborunkban olyan információhoz juthatnak az emberek, amelyekhez nehezebb a hozzáférés. Mi egy fórum kívánunk lenni, hogy akit érdekel, ahhoz eljuthasson az ismeretanyag. Előadónk mindig leszögeznek, nem kell elfogadni azt, amit mondanak, de ők így látják, véleményüket igyekeznek megindokolni, és az emberek lelkében kívánnak nyomot hagyni. Általában egy-egy téma köré csoportosul

az egyes táborok programja. Tavalyelőtt *Attila király és a hunok története, tavaly Csaba királyfi volt a központi téma. Az idei jubileumra az elmúlt táborok előadásaiból állítottunk össze programot. Az előadók személye volt a fontos, akik szabadon választhatták meg előadásuk tárgyát. Eddig több mint 30 előadó szerepelt a táborban, van olyan is – Molnár V. József –, aki mind a tíz táborban részt vett, de a többség ugyan-csak visszatérő vendég.”*

Az előadások közül néhányat mindenképpen meg kell említenem. **Dr. Bakay Kornél** régész, történész professzor *Mit tehet a történelemtudomány a Kárpát-medence magyarságának megmentéséért?* címmel tartott figyelemfelkeltő és elemző előadást. Kiemelte a nemzettudat felélesztésének fontosságát: „Törődjünk gyermekeink szellemi fejlődésével. A génjeinkben hordozott örökség megszakadt, ezért talpra kell állnunk. A legfontosabb dolgunk, hogy megmentsük a nemzetet.”

Dűcz László bemutatta a szkíta őszanya ábrázolását különböző tárgyakon /falvédők, tányérok, ivóedények, cserépérmek/. Szólt az István–Koppány ellentétről, kiemelve Szent István törvényeit, rendeleteit, aki egy egységes szemléletben élő népessé-

get akart, amelyik békében él.

Molnár V. József néprajzkutató *Tegnap a Gyimesben jártam* c. előadásában bemutatta a vidék szépségeit, a csángók életét. Megjegyezte: „A műveltség utolsó szigetét találtam ott, mert mindent okosan felhasználnak.”

Badiny Jós Ferenc sumerológus professzor az ősvallásról tartott érdekes előadást.

Harangozó Imre néprajzkutató ajkáról adalékok hangzottak el a régi magyar népművészeti vizsgálatokhoz.

Kocsis István író *A Szent Korona és az Európai Unió* cím alatt kifejtette, hogy a Szent Korona által a magyarságnak sikerült átmenteni a szakrális királyság szent hagyományait. Napjainkban is szükség lesz a Szent Korona tanainak folytonosságára.

Csete Ildikó textilművész témája a 950 éves tihanyi alapítólevél volt. Az általa készített térkép mérete 2,5 m x 2 m, ebből két darabot készített.

Az említetteken kívül szót volt még a magyar őstörténetről, az ókori törvényekről, az

„ismeretlen” magyar nyelvről.

Az érdeklődők figyelmét a következő előadók, fellépők is megragadták: **Kiss Dénes** költő, **Tábori László** keletkutató, **Kiss Irén** kultúrtörténész, **Gál Péter József**, **Harangozó Imre** és **Szelestey László** néprajzkutatók, **Záhonyi András** és **Szántai Lajos** történészek, **Csete György** építőművész, **Friedrich Klára** tanár, **Marton Veronika** sumerológus és **Bíró József** tanár.

A tábor minden évben *kétnapos honismereti kirándulással* zárul. Tavaly Balassi Bálint nyomában egészen Krakkóig jutottak a táborozók, az idén a Vág mente magyar művelődéstörténeti emlékeit keresték fel. Szombaton Pöstyén, Trencsén, Beckó, Csejte és Verbó volt az útvonal, majd Nagyszombat nevezetességeivel ismerkedtek a kirándulók.

Leszögezhetjük: sikeres volt a X. Örökség Népfőiskolai Tábor, hiszen több mint 60-an voltak jelen.

Köszönet illeti a tábor főszervezőjét és segítőit. Reméljük, hogy e nemes hagyománynak a jövőben is lesz folytatása, ami hozzájárul Ipolyság nyári kulturális életének felvirágoztatásához.

Kajtor Pál

A kultúra és a sport ápolója volt

Prandorffy Pál közismert és megbecsült deméndi nyugdíjas augusztus 3-án ünnepelte 83. születésnapját, szerényen, családi körben: köszöntötte őt két fia, lánya, öt unokája és öt dédunokája. Pali bácsi fiatalosan mozog, tesz-vesz, korát meghazudtoló módon tevékenykedik a ház körül. Nyulakat tenyészt, baromfit nevel, egész nyáron a téli tüzelőt készíti. Szükség szerint eljár kaszálni a sportpályát, sőt tavaly tavasszal még a gyepszőnyeg erősítésére a fűmagot is vetette. Deménd egyik legidősebb polgára, élő zenei és sportlegenda, akit az egész falu – főleg az idősebb korosztály – kedvel, sőt a környékeliek is nagyra értékelik zenei tudását.

Prandorffy Pali bácsi 14 éves korában tanulta két éven át a cimbalomjátsszást Kozák Károly egykori híres népzeneosztól, akit a második világháború idején a németek lelőttek. Két évig járt hozzájuk ez a roma származású népzeneész, s Pali bácsi 1938-39-ben – már 16 éves korában – helyet kapott a deméndi népi zenekarban. A második világháború ugyan rövid időre megzavarta pályafutását, mert a komáromi légi tűzvérségnél volt kénytelen szolgálni, majd Székesfehérvárott orosz fogságba esett. Fél évet töltött tízezer bajtársával a fogságban, ahonnan 1945 őszén sikerült megszöknie.

1947 óta 34 éven keresztül szórakoztatta Deménd és az Ipoly mente lakosságát népi zenekarával, főleg lakodalmakban, táncmulatságokon muzsikáltak Paláston, Szecsénkén, Ipolyhidvégen, Ipolyvisken, Pereszlyénben, Ipolyfödemesen, Egegen stb. És persze Deménden. Egykori zene-

kartársai – Régi János primás, Jáné Géza primáshelyettes, Kovácsik Pál klarinétos, Bagó Dezső brácsás, Bory Sándor bőgős, valamint Cserba Ferenc harmonikás – sajnos, már nincsenek az élők sorában. Pali bácsi utolsó mohikánként még most is szórakoztatja a deméndi nyugdíjasokat, igaz,

legtöbbször már csak a családi ünnepségek alkalmával. Bőgőn, hegedűn és cimbalmon is tud játszani, de kiváló népdalénekes is. Ezt több alkalommal /pontosan háromszor/ volt módja bizonyítani például a Csemadok gombaszögi országos dal- és táncünnepélyein /csárdásokat és hallgatókat énekelt/. Zenekarával és népdalaival számos alkalommal fellépett a

zselízi Schubert-kertben tartott rendezvényeken is. De szívesen emlékszik vissza az ipolyszakállosi és a lévai járási dal- és táncünnepélyekre is, melyeken mint szólista énekelt, és kísérté zenekarával a deméndi Csemadok-alapszervezet egykori híres táncsoprtját.

Pali bácsi szívesen emlékszik vissza ezekre a próbákra is. Nővére, Prandorffy Piroska /nyugalmazott tanítónő/, a táncsoprt vezetője vetette fel egykor öccsének, hogy zenekarával kísérelje a táncsoprtot. Sok-sok esti próbába került, míg a zenekar a táncsoprt kíséretében is megállta helyét. Gyakorolni ugyanis csak hétköznap este tudtak, mert a lakodalmak szombaton voltak, vasárnap pedig a falusi táncmulatságok. A deméndi népi zenekar és táncsoprt több alkalommal szerepelt Magyarországon is, például Kondoroson, ahol szlovák származású barátai a mai napig szívesen emlékeznek a deméndi zenekar és táncsoprt fellépéseire.

Prandorffy Pali bácsi másik hobbija a labdarúgás volt. 35 éves koráig kergette a labdát mint középccsátár, idényenként általában 35 gólt rúgott az ellenfelek hálójába. Amikor egészsége engedi, most is ott van minden bajnoki és barátságos focimeccsen, s a csapat legjobb, leghűségesebb szurkolójának tartják.

Pali bácsi egyetlen vágya, hogy Erik dédunokája, aki most második kisiskolás, nyomdokaiba lépjen. Sokat foglalkozik a dédunokával, mert úgy érzi, nagyon tehetséges.

**Szöveg és kép:
Belányi János**

Deménden elkészültek a felújítási munkákkal

A deméndi kultúrház 1979-ben adták át, így nem csoda, hogy 26 év után fel kellett újítani, mert megrongálódott a tetőszerkezet, az ablakokat, ajtókat ki kellett cserélni, felújítani a vakolatot, és persze festeni. A felújítást **Jaroslav Böjti** vállalkozó munkacsoprtja végezte május elejétől július végéig 969 ezer korona értékben. A csoport mellett minden nap a községi hivatal által beosztott három közhasznú munkát végző személy is segítkezett.

Sor került a könyvtár és a fitness-

terem felújítására is mintegy 280 ezer korona értékben. A községi hangszóró karbantartására és javítására 132 ezer koronát fordítottak. Augusztusban elvégezték a sportpálya gyepszőnyegének, valamint öltözőinek felújítását.

E munkákból kivették részüket a deméndi nyugdíjasok is, akik még a templom környékének díszburkolattal való ellátásában is segítkeznek, hogy szeptemberben befejeződhessen a templom és környéke felújítása.

Kép és fotó: Belányi János

KULTÚRA

Könyvajánlat

Nem könnyű feladat az ősi civilizáció kincseinek, értékeinek és jelent gazdagító tanulságainak a feltérképezése és összefoglalása. Akik ilyen kalandra vállalkoznak, minden bizonnyal megérdemlik kortársaik és az utókor tartós tiszteletét. Természetes, hogy az ilyen vállalkozás nem szül végleges, megfellebbezhetetlen eredményt, amely újabb és újabb kutatókat, megszállottakat állít csatasorba, hogy az általuk kétségbe vont, megkérdőjelezett megállapításokat újfent görcső alá helyezték.

A General Press Kiadóban jelent meg a **Jelen János – Kuszinger Róbert** szerzőpáros **Az ősi Angkor** című fantáziamozgató könyve.

Arról szól, hogy sok-sok évszázaddal ezelőtt, amikor Európa a keresztes lovagok diadalaitól volt hangos, a Föld másik oldalán, Délkelet-Ázsia öserdeiben egy olyan civilizáció élte fénykorát, amely mindmáig csodálatra készíti az embert. Lehanyatlása után a dzsungel benőtte-visszavette a khmer képzőművészet csodás alkotásait: a templompiramisokat, a

szentélyeket, az egykor nyüzsgő életű városokat, elnyelte a medencéket, lépcsőket, tornyokat, a szobrokat, az elképesztő méretű és finomságú dombormű-folyamokat.

Visszavette, hogy aztán évszázadok múlva európai kalandorok, kutatók újra felfedezzék, és a világ megpróbálja megmenteni a kultúra ékköveit, s megérteni azt, amit valaha így hívtak: angkori birodalom.

Kedvcsinálónak idézem a szerzőpáros bevezető sorait: „Közel két évszázada próbálja helyére tenni az európai kultúra azt a rendkívüli teljesítményt, amit egyetlen szóval Angkornak hívunk. A hagyományos európai gondolkodás teljes tudományos fegyvertárat felvonultatta annak érdekében, hogy megmagyarázza azt, amit egyetlen pillanat alatt lát, aki elvetődik Angkorba. E sorok szerzői sem tudnak többet vagy mást, mint a helyszínen szerzett benyomásaikon átszűrve közvetíteni azt a pillanatot, amit mindenkinek magának kell átélnie, ha meg akarja érteni Angkort.”

/korpás/

Ipolysági Városi Könyvtár Nyitvatartási idő 2005. szept. 1-jétől

Hétfő:	szünnap	
Kedd:		13.00 – 17.00
Szerda:	8.30 – 11.30	13.00 – 17.00
Csütörtök:	8.30 – 11.30	13.00 – 17.00
Péntek:		13.00 – 17.00
Szombat:	9.00 – 12.00	

Simonyi Lajos Galéria

Nyitvatartási idő 2005. szept. 1-jétől

Hétfő:	szünnap	Belépti díjak
Kedd:	9.00 – 16.00	Felnőttek: 15 korona
Szerda:	9.00 – 16.00	Nyugdíjasok: 10 korona
Csütörtök:	9.00 – 16.00	Diákok: 5 korona
Péntek:	9.00 – 16.00	Iskolai csoportok: 3 korona
Szombat:	9.00 – 12.00	/személyenként/

Honismereti, műemlékvédelmi, turisztikai magazin

Múltunk emlékei

Második évfolyamába lépett a Múltunk emlékei című magazin, melynek főszerkesztőjével, **dr. Szénássy Árpáddal** és szerkesztőivel, **Motesíky Árpáddal** és **Danis Ferenc** az Ipolysági Városi Könyvtárban május 27-én találkozhattak az olvasók.

A révkomáromi székhelyű KT Könyv- és Lapkiadó gondozásában jelenik meg havonta ez a honismereti, történelmi és hagyományörző magazin, mely könyvtárunkban is megtalálható. Állandó munkatársai közé tartozik **dr. Csáky Károly** néprajzkutató és **Danis Ferenc mérnök**, városunk krónikása. Mindketten Ipolyság és vidéke honismereti emlékeit igyekeznek dokumentálni és közzétenni a lap segítségével a maguk alapos, körültekintő és nagy tudású ismeretei szerint. Az említett havilap régióinkból több tudósítóval is együttműködik, akik írásaikkal segítik munkájukat, és akik saját archívumból történelmi értékű anyagot szeretnének közzétenni.

Értekes és a sokszor még másutt nem dokumentált ismereteket gazdagon aláfestik színes, reprezentatív fényképek is. A kiadvány Dél-Szlovákia településeit szeretné be-

mutatni. A lelkes szerkesztőgárda a vidék regionális életét, múltját és jelenét kutatva szeretné feltárni és olvasásra bocsátani a még rejtett „kincseket”. Tevékenységük közben igyekeznek kapcsolatot teremteni és írásra ösztönözni az embereket, amatőr néprajzkutatókat, krónikásokat, akik tarsolyukban olyan dokumentumokat, emlékeket őriznek, melyek a köz javára is fontos eseményeket vagy emlékeket tárhatnak fel. Éppen ezért sokat járnak író-olvasó találkozókra, összejövetelekre. Elmondásuk szerint sokszor nagyon fontos lehet egy fénykép, egy hivatalos papír, régi újságcikk vagy plakát, egy levél, esetleg napló, mely az emberekről, eseményekről beszél, egy-egy közösség dolgait dokumentálja.

Az említett magazint, de a kiadó többi kiadványát is ajánljuk szíves figyelmükbe.

A KT Kiadó ajándékként könyvtárunk a következő kiadványokat kapta: **Csáky Károly: A Dunától a Szitnyáig. Településtörténeti barangoló; Szénássy Árpád: Felvidéki Árpád-kori templomok lexikona; Petrovay Resko Sándor: Felvidéki kastélyok lexikona.**

Solmoši Márta

Balról: Solmoši Márta, Motesíky Árpád, Szénássy Árpád és Danis Ferenc

OKTATÁS

Ipolysági gyerekek Zamárdiban

A Pest megyei önkormányzat gyermek-alapítványa az idén is – július 28-a és augusztus 4-e között – megrendezte **nemzetközi ifjúsági táborát** a Balaton melletti Zamárdiban. Összesen 120 gyerek volt jelen, érkeztek a németországi **Ludwigsburgból** és **Meiningenből**, a finnországi **Tamperéből**, **Erdélyből Hargita megyéből**, valamint **Ceglédre**. Szlovákiát a **dubnicai** gyerekek és az **ipolysági Pongrácz Lajos Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola** 11 tanulója képviselte. Azon gyerekek kerültek be a „válogatott keretbe”, akik kimagasló eredményeket értek el a különböző tanulmányi versenyeken, ill. kitűnő tanulmányi előmenetellel zárták az évet. Azt hiszem, megérdemlik, hogy felsoroljam őket: **Dúló Marianna, Belanszki Szandra, Jámbor Dorottya, Klacsó Róbert, Krasznica Ilona, Máté Kitti, Pásztor Bálint, Petrezsél Dávid, Suchetka Mária, Sztrehajka Antónia és Tóth Beáta**.

A tábor a Balatontól nem messze – családi házakkal és nyaralókkal körülvéve – helyezkedik el, éttermmel s több sportpályával rendelkezik. A gyerekek 4-6-8 ágyas faházakban voltak elszállásolva. A tábor vezetője **Várhelyi Miklós** és felesége, **Mária** sokoldalúan godoskodtak a gyerekek programjáról, szórakozásáról.

Elmondhatom, hogy különböző sportversenyeket, vetélkedőket, kreatív játékokat, kirándulásokat szerveztek, s az egy hét alatt gyakorlatilag nem volt „üresjárat”, a gyerekeknek nem volt idejük unatkozni, mert mindig történt valami.

A szervezők részéről kitűnő ötlet volt, hogy rögtön az elején a gyerekeket **nemzetközi csapatokba** osztották, így magyar, szlovák, német és finn fiatalok kerültek egymás mellé, s ez nagyszerű lehetőséget biztosított a kölcsönös ismerkedésre, barátkozásra is. Természetesen szükség volt egy közös, mindenki által többé-kevésbé beszélt nyelvre is, s ennek szerepét az **angol** töltötte be. Az ipolysági gyerekek kettős előnyben voltak, mert mind szlovákul, mind pedig angolul meg tudták magukat értetni, sőt sokszor a tolmács szerepét is betöltötték. Ezek a nemzetközi csapatok aztán különböző vetélkedőkön, ill. sportversenyeken mérték össze tudásukat és ügyességüket.

Minden csapatnak **bemutatózó programot** kellett előadnia. Az ipolyságiak egy felvidéki karikázót és egy gyerekjátékot adtak elő. Főleg a „**dalosági lányok**” – **Jámbor Dóri, Krasznica Icu, Máté Kitti** és **Dúló Marianna** – arattak nagy sikert, s a táborvezető „Miki bácsiék” kedvenceivé váltak. Gyermekeink nem csupán eb-

ben jeleskedtek: **Sztrehajka Antóniát** megválasztották a tábor szépévé (Miss Heart), **Jámbor Dórit** és **Krasznica Icut** a tábor legaktívabb résztvevőivé, **Krasznica Icu** még az egyik nemzetközi csapat (Balaton Lakers) legjobb játékosa lett.

A szervezők **változatos programot** állítottak össze: **szántódpusztai lovasbemutató, esti táncolás a síófoki diszkóhajón, egész napos kirándulás a kapolcsi Művészetek Völgyében, éjjeli fürdőzés a Balatonban**. A sportversenyek mellett történelmi időutazás, táborlogó- és jelvénygyártás, kézműves foglalkozás, szalagrabló és zsetongyűjtő játék és licitálás is szerepelt, sőt a rekkenő hőségben minden nap megmártózhattunk a Balaton hűsítő habjaiban. Az egyik este mindenkinek valamilyen jellegzetes nemzeti ételt kellett elkészítenie. Az ipolyságiak a dubnicaiakkal együttműködve **burgonyás lepényt** („harufa”) készítettek, s igencsak jól sikerült, mert nagyon ízlett mindenkinek. Meglepetés is ért bennünket, mert az egyik nap városunk polgármestere, **Lőwy János** is látogatást tett a nemzetközi táborban.

Végezetül minden túlzás nélkül elmondhatjuk, hogy felejthetetlen élmény volt számunkra ez a Zamárdiban töltött egy hét. Hálás köszönet a szervezőknek abban a reményben, hogy jövőre újra ott lehetünk!

Tóth Tibor
kísérő tanár

Nyári íjásztábor Szalatnyán

Szalatnya község önkormányzata és az Érsekújvári Regionális Művelődési Központ szervezésében került sor 2005. július 27-e és 30-a között a nyári íjásztáborra, melyre 24 fiú és 1 leány is jelentkezett.

A tábor a Szalatnya melletti Angyalkút közelében állították fel az **érsekújvári íjászklub tagjai**. A résztvevők két hatalmas katonai sátoron osztoztak. Igazi nomád napoknak nézhetek elébe. Az elhelyezkedés után köveket és fát gyűjtöttek, mert ugye tábortüzhely is kell, ahol meg lehet főzni az ételt. Kaptak is egy kitűnő szakácsot **Lomen László** személyében, aki fenséges kajákat főzött. Éjszakánként hármassával őrsgben álltak, óránként váltakozva „vigyázták a többiek álmát”, köz-

ben rakták a tüzet, és ezt rettentően élvezték.

A forró nyári napok eléggé elfárasztották a gyerekeket és felnőtteket egyaránt, de azért lelkesen vettek részt a foglalkozásokon. Megtanulták a balta, dobófejsze és

lándzsa használatát, valamint nyíllal löni. Mindenkinek nagyon tetszettek az íjak,

amelyeket **Szabó Attila** íjkészítő maga gyárt és árusít is. Délutáni foglalkozásképp bőrdíszműt – nyakláncot, karkötőt, csuklóvédőt – és drótkészereket készítettek maguknak **Gódor Mária** és **Farkas Mária** kézműves segítségével.

Az utolsó nap délelőttjén egyéni versenyen bizonyították ügyességüket több szülő jelenlétében. A megérdemelt jutalom sem maradt el, senki sem távozott üres kézzel. Remélem, még sokáig megmarad emlékeik között ez a pár nap, és kedvet kapnak az íjászathoz, amely által közelebb jutnak a természethez ebben a számítógépes, modern világban.

Jámbor Mónika

Szent Korona-ünnepség Ipolybalogon

A Szent Korona ezeréves államiségünk meghatározó, legfőbb történelmi ereklyéje. Határok feletti nemzeti összetartó ereje összekovácsolja a Kárpát-medence magyarságát. Erre az összetartozásra mind nagyobb szükségünk van megmaradásunk érdekében. A Kárpát-medencében három templomról tudunk, melynek tornyát ko-

rona díszíti. Ezekből korban legidősebb az ipolybalogi. Mátyás király a hagyomány szerint feltette a korona másolatát a templom tetejére 1464-ben, 160 évvel a korona ittléte után.

A Szent Korona titokzatos, érdekes útja 1304. augusztus 13-án vette kezdetét. Ekkor II. Vencel cseh király és III. Vencel /László/ csapatai Budáról a pesti révbe, majd Vácra vitték. Más-

nap Rétság, Horpácson, Dejtáron keresztül érkeztek az Ipolyon átvezető hídhoz, és még az este beállta előtt Bolg /Ipolybalog/ templomában helyzeték biztonságba a magyar Szent Koronát. Reggel továbbvitték Ipolyság irányába, majd Garamkálnán, Nyitrán, Nagyszombaton, Szencen keresztül juthatott Brünne és Prágába.

Több mint 700 év után a magyar Szent Korona hiteles másolatát **Farkas Zsolt** budapesti ötvösművész készítette

14-én a szlovákgyarmati határátkelőhelyen át Kóvár, Nagycsalomja, Ipolykeszi érintésével jutott Ipolybalogra. A Szent

el, amely július 24-én Veresegyházán került első ízben nyilvános bemutatásra a szentmisén. Második állomáshe-lyén, július 31-én a váci székesegyházban, augusztus 7-én Balassagyarmaton csodálhatták az ereklyét. Innen augusztus

Korona most már végérvényesen megpihen, itt a kis Árpád-kori ipolybalogi templomban.

Verőfényes vasárnapra ébredt aug. 14-én az Ipoly mente népe. Nagyon sokan kíváncsi-an indultunk Ipolybalogra, hogy részesei lehessünk a

Szent Korona-ünnepségnek. Útközben a falu főterére igyekvők sokaságával találkoztunk. Hatalmas nézősereg várta dél előtt fél tízkor Veresegyház városának vendégseregét, melynek díszkíséretében a századok múltán becses hazatérőnek kijáró pompával érkezett ismét a faluba az értékes ereklye.

A Szent Korona hiteles másolatát a település főterén **Pásztor Béla** – gyerekként Ipolybalogról elszármazott – veresegyházi polgármester ünnepélyesen, nagy tisztelettel adta át **Balogh Gábornak**, Ipolybalog polgármesterének.

Korona előtt.

A koronaszentelő ünnepi szentmise a falu melletti Kápolna-dombon 11 órakor kezdődött. Ide díszkísérettel érkezett a Szent Korona-másolat. A szentmise főcelebránsa **dr. Paskai László** bíboros, nyugalmazott esztergom-budapesti érsek volt, aki a szentmise keretében felszentelte nemzeti ereklyénk másolatát.

A szentmisén is számos neves vendég volt jelen, akik közül az istentisztelet végén többen köszöntötték az ünnepséget: **Gémesi Ferenc**, magyar külügyi helyettes államtitkár,

A megjelent vendégek, az ünneplő közönség kíséretében a becses ereklye útja a templomhoz vezetett, ahol a polgármester a templom csodálatos bejáratu kapuja előtt **György Ferenc** plébános atyának átadta a Szent Koronát, aki az ereklyét a templom kertjében helyezte el. Az érdeklődők megtekinthették, jelenlétükkel tiszteletüket fejezhették ki a Szent

Pásztor Béla, Veresegyház polgármestere, **Csáky Pál** miniszterelnök-helyettes, **Bugár Béla** MKP-elnök, **Német Zsolt**, a magyar országgyűlés külügyi bizottságának elnöke, **Szárász József**, a Csemadok Országos Tanácsának elnöke. A szentmise végén felolvasták **Mádl Ferenc** volt magyar köztársasági elnök üdvözlő levelét, majd **Balogh Gábor** pol-

gármester mondott mindenkinek köszönetet. A szentmisén az ipolybalogi *Szent Korona Kórus* a *budapesti Mátyás-templom zenekarának* kíséretében egyházi kórusműveket énekelt, vezényelt **Tardy László** karnagy.

Délután háromkor a templomkertben *kiállítás* nyílt a Szent Korona művészi ábrázolását bemutató képekből, és *litániát* tartottak a magyar szentek tiszteletére, melyen a *Mátyás-templom ének- és kamarazenekarának hangversenyét* ismét **Tardy László** karnagy vezényelte.

A Kápolna-domb alatti szabadtéri színpadon fél négytől *folklórcsoportok műsora* szórazottatta a résztvevőket. A nótacsokorban **Magyar Nándor**, **Béres Jarmila** és **Básti János** nótáénekesek szerepeltek. Őket az *ipolybalogi Flóra leánykar* követte. A *veresegyházi fúvósok* műsora után az *ipolybalogi Bukréta* hagyományörző csoport mutatkozott be, majd a *veresegyházi citeraze-*

nekar, a *népdalkör* és a *Bokréta táncegyüttes* szórazottatta a közönséget. Az óvári *Szivárvány éneklőcsoport* után az *ipolynyéki Hont néptáncsoportnak* tapsolhatott a nézősereg. A kéméndi **Szelecky Mó-**

nika palóc mesét mondott. Utána a *nagycsalomjai Sisa Pistá Citerazenekar* és a *Rozmaring éneklőcsoport* lépett a színpadra. Az *inámi hagyományörző csoport* és a *dejtári Nefelejcs táncsoport* műsorán is jól szórazott a közönség. A *kelenyei éneklőcsoport* la-

kodalmi szokásokat mutatott be, majd a *kóvári Fehér Rózsa éneklőcsoportot* követő *hrusói Anton Bendík* saját magát kísért tangóharmonikán. A *lukanyényei citerazenekar* is elnyerte a közönség tetszését.

A délutáni műsort **Benkőczy Zoltán**, a budapesti Operettszínház tagjának előadása zárta.

Az esti programot a *Zizi Labor* nyitotta, majd **Janicsák István** és a *Veresegyházi Asszonykórus* nagyszerű műsora következett. Az ünnepi mű-

sort, illetve az egész napos programot a *NOX* együttes kétórás koncertje zárta.

Augusztus 14-én több mint hétszáz évi várakozás, remény után újra visszatért Ipolybalogra a magyar Szent Korona, hogy a falu és a környék népét e falakon belül is vigyázza. Köszönet mindenkinek, aki ezt az emlékeztető napot megálmodta, megszervezte és megvalósításában részt vett. Külön elismerést érdemel **Pásztor Béla**, a Szent Korona-másolat elkészítésében jelentős szerepet vállaló Veresegyház polgármestere, aki ma is vallja: „A Szent Korona népe vagyunk ma is, mindannyian, akik itt élünk a Kárpát-medencében. Ez az ünnep jó alkalom arra, hogy magunkba szálljunk és elgondolkodjunk, hogy összetartó vagy széthúzó erőt merítünk-e nemzeti jelképünk-ből. Szeretnék hinni abban, hogy ennyi viszontagság után végre képesek leszünk tényleg egymás felé közeledni.”

Kajtor Pál

NOX-ragyogás Ipolybalogon

A Szent Korona-ünnepség utánózhatatlan hangulatot teremtett **Ipolybalogon**, de talán nem csak ennek volt köszönhető a **NOX** együttes koncertjének felemelő, ünnepélyes hangulata.

A NOX-ot kezdetben nem volt könnyű elfogadni, mert közismert népdalokat mai hangszerezésben adtak elő, ügyesen egyensúlyozva a hagyomány, a modernség és a giccs határán. Amiért mégis felfigyeltünk rájuk, az énekesnőjük, **Péter Szabó Szilvia** megnyerő hangja és személyisége volt.

Utolsó lemezük (*Ragyogás*) fordulópont lett a zenekar életében. Túlsúlyban vannak az eredeti szerzemények, és komolyabbak. A népi beütés ott van, csak átgondoltan, áttételesen. A produkció alatt állandó mozgásban vannak a táncosok. A si-

ker, úgy látszik, ez esetben jót tett, mert gazdagabb lett a hangszerezés, és a színpadon is mindig történik valami.

Népszerűségükről tanúskodik, hogy Ipolybalogon az est kulturális fénypontjaként *sok ezer (10) nézőt* vonzottak a domboldalra. Gondolom, őket

is kellemesen meglepte a nézők sokasága, és mindent megtettek, hogy jól érezzük magunkat. Számomra külön kellemes meg-

lepetés is volt: élőben hallgattam egyik kedvenc gitárosomat, **Sipeki Zoltánt**. Eddig főleg Presser, Zorán vagy Deák „Bill” lemezén hallgattam. Gitárjával

gyakran a háttérben maradván díszíti, kiegészíti, kibontja a kompozíciókat. Ám legtöbbször ezekért a „kiegészítőkért” is érdemes hallgatni a zenét. A NOX-ban még nem kapott annyit teret, amennyit én elbírtam volna, de a hosszabb együttműködés talán meghozza majd a téren is a várt eredményt.

Az együttes fejlődik. Talán lesz majd több hangszerszóló, a fellépéseken mernek majd jobban eltérni a lemeztől, egy-két felesleges „dobozt” otthon hagynak a díszletből, és lazábban mozognak majd a színpadon. Nagyon fogok szurkolni nekik, mert az igényes pop/rock/folk zenére nagy szükség van.

Az ipolybalogi koncert a résztvevők emlékeztetésében a „felejthetetlen élmények” adatlárában van eltéve.

Srna Pál

Ismét jól sikerült a Palócia végvára palásti falunap háromnapos ünnepsége

Palást község önkormányzata szinte már hagyományosan megrendezi a Palócia végvára elnevezésű falunapi ünnepségsorozatot az 1552-es törökellenes palásti csata emlékére. Akkor, amint a krónikában olvashatjuk: „*A vert had egy része, hagyomány szerint, a templom kerítésében vonula, de a török a templomot tüzes nyilakkal felgyújtván, a menekültek oda égtek.*”

Ipolyságtól északra, a történelmi Hont megye középső felében, ahol a Litava-/Csábrág-/paták a Korpona vizébe ömlik, közvetlen a magyar–szlovák nyelvhatáron települt a hagyományörző katolikus falu, **Palást** község. Már első írásos említése is egyháztörténeti vonatkozású: neve először Plast alakban egy 1156-os oklevélben fordul elő, melynek értelmében az esztergomi érsek az itteni tizedszedési jogát átengedte az esztergomi káptalannak. A falu neve egy Györffy által idézett 1232-es oklevélben Palasth, 1256-ban pedig Palast alakban fordul elő. Többen állítják, hogy a község Szent György tiszteletére emelt templomáról az első írásos emlék 1299-ből maradt fenn.

A községi ünnepségsorozat augusztus 12-én 18 órakor kezdődött szentmisével, amelyet **Wechter János** plébános celebrált. A szentmise után került sor egy, a kitelepített polgárok tiszteletére állított kereszt felszentelésére. **Bugár Béla**, az MKP elnöke, ünnepi beszédében leszögezte, hogy a Beneš-dekrétumokhoz hasonló „baklövésekre” a jövőben nem kerülhet sor. A török kápolnánál történő koszorúzás fél nyolckor kezdődött.

Szombaton, augusztus 13-án délelőtt tíz órakor nyitották meg hivatalosan az ünnepségsorozatot a kultúrház előtt. A hazai és külföldi vendégeket **Korcsok László mérnök**, polgármester üdvözölte. Az üdvözlő beszéd után **Cseri Ilona** ipolynyéki amatőr énekesnő több ismert táncdalt adott

elő, majd a jelenlévők megtekintették a kultúrház emeletén rendezett képzőművészeti kiállításokat. Az egyiken **Gál Gabriella**, a Rimaszombatban élő fiatal képzőművész mutatta be 20 legszebb képzőművészeti alkotását /édesapja pa-

Egy másik emeleti helyiségben az ipolysági **T. Pleva Péter** mutatta be képzőművészeti alkotásait egy lévai, váci, nagymarosi, szobi és ipolysági kiállítás után.

Egy harmadik helyiségben láthattuk

Palást krónikáját a község történetét bemutató könyvek, kiadványok társaságában. Néhány alkotó: *Manga János, Zsilka László, dr. Kiss László, dr. Csáky Károly*. Ezen kiadványok kapcsán szükséges megemlíteni a 2004 novemberében alakult honismereti társaságot, melynek tagjai példás és önfeláldozó munkát végeznek a népművészet és a helytörténeti kutatás terén. Mottójuk: „*Fedezd fel, óvd és szeresd e helyet, hol élsz!*” /Az alapító tagok: *Péter József, Hojsza Péter, Kiss Gyula,*

Antal Csaba mérnök, Hrisza Zoltán, Či-secky Dániel, Kovács Ferenc, Hojsza Zsuzsanna, Czúth Erika és Hrisza Zsuzsanna./

A kastély udvarán az **agyagozás, faragás, tojás- és mézeskalács-díszítés, drótozás, gyöngyfűzés** fortélyait, különböző **szalmadíszek** készítését leshették

el az érdeklődők, de nagyon szép volt a **kézimunka-kiállítás** és a **kőfaragványok bemutatója**, sőt **lepkegyűjteményt** is láthattunk. A faluban működő tömegszervezetek „csapatai” a **gulyásfűző verseny** keretében készült ingyencségeket szolgálták fel két napon át a látogatóknak.

Az ünnepségsorozat egyik legkiemelkedőbb rendezvénye, a mintegy 500 nézőt vonzó **lovasbemutató** volt. Tíz arra érdemes lovas jelentkezett a versenyre, amely a palásti Oldo rancs és a Konerád Va-

dásztársaság közreműködésével valósult meg. Az Oldo rancs lovasain kívül indultak a deméndi Hársfa Panzió, az alsószermerédi Krajinka és a Kurál Western-team lovasai is. A versenyt ismét a legjobb pa-

Korcsok László mérnök, polgármester a palásti csata eseményeit szemlélteti

lásti származású/. Gál Gabriella képei optimizmust sugároznak, míg a hozzájuk tartozó címek, illetve saját költemények az alkotó mély gondolkodásáról vallanak. *A művésznak célt kell kitűznie, képeivel egy nemes eszmét kell hirdetnie, mert a művészet célja tanítani, nevelni az emberiséget* – vallja a tehetséges képző-

A lovasbemutatóra felvonuló csapatok

művésznő, akinek eddig hét sikeres kiállítása volt nemcsak Szlovákiában, hanem Magyarországon több városában is. /A művésszel készült beszélgetést későbbi számunkban közöljük./

lásti lovas, **Viktor Židuliak** nyerte *Beneta* lovával, 2. helyen **Varga Zsolt** végzett *Achat* versenylován, míg 3. helyen a deméndi Hársfa Panzió lovasa, **Miriam Lajpríková** végzett *Rocca* nevű versenylovával.

Az **indiántábor**, a **cserkészek bemutatója** és a hagyományos **Toldi-verseny** mellett a palásti **focicsapat** összemérte erejét a baráti Kóspallag csapatával. A megfiatalított palásti csapat magabiztosan nyert 6:1-re. A góllövők: **Miroslav Kaštner, Benčok Csaba, Velebny János**,

A kézimunkák kiállításait Kovács Margit pedagógus vezetésével szervezik

Križan Richárd, Tencer Adrián és Benčok Szilárd, ill. **Drogszer Zoltán**. Természetes, hogy a meccs után közös fénykép is készült a falukrónikába.

Vasárnap, aug. 14-én délelőtt ismét megtelt a szabadtéri színpad, ahol **Vechter János** plébános ünnepi szentmisét celebrált a palásti csata emlékére.

Délután egy **hangversenyre** került sor a katolikus templomban, majd 15 órakor a **szabadtéri színpadon** adtak egymásnak találkát a kultúra kedvelői. Az **ócsaiak** kultúrműsora után a **helyi óvoda** és **alapiskolák** tanulói kedveskedtek a nézőknek jól összeállított kultúrműsorukkal. A délutáni program legsikeresebb fellépése a **naszvadi folklórcsoport** bemutatkozása volt.

A műsor után **Korcok László mérnök**, polgármester megköszönte a képviselők, szervezők, segítők, szereplők közreműködését. Abban a reményben búcsúzott a résztvevőktől, hogy jövőre ismét színvonalas programmal lepik meg a közönséget, és hogy ismét ellátogatnak községükbe a közeli és távoli vidékek lakói, mert Palócia végvára azt üzeni, hogy összetartásban és kitartásban rejlik az erő.

Kép és szöveg: **Belányi János**

Balassi Bálint-emlékkiállítás

2005. június 28-án nyílt meg a reneszánsz jeles költője, Balassi Bálint állandó emlékkiállítása a kékkői várban. Az ünnepélyes megnyitón jelen volt **dr. Koncz Erika**, a Magyar Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának államtitkára, **dr. Bíró Ágnes**, az SZK Kulturális Minisztériumának államtitkára, **dr. Peter Marák**, a Szlovák Nemzeti Múzeum /SZNM/ vezérigazgatója, a budapesti Petőfi Irodalmi Múzeum képviselői, **Aladár Bariak mérnök**, Kékkő polgármestere és számos neves szakember, akik hozzájárultak az emlékkiállítás megvalósításához és a katalógus elkészítéséhez. A megnyitón **Helena Ferenecová**, a SZNM Kékkői Báb- és Játéktörténeti Múzeumának igazgatója ismertette az esemény jelentőségét.

Kékkő vára azon műemlékeink közé sorolható, amelyeket sokan csak a legutóbbi évtizedben fedeztek fel. A vár, melyet romos állapota ellenére máig is így nevezünk, emlékeinkben összeforrott a Balassiak nevével. Bár hosszú éveken át elhagyatott és megközelíthetetlen volt, ezt nálunk minden gyermek tudta. Történetét a 12. századtól a 19. század derekáig e család tagjai írták. Mai alakját a pusztító török támadás következtében és az alsó vár romjain 1730-ban emelt barokk kastély építésével nyerte el. A várat utolsóként lakó Almássy grófné után itt más kastélyokkal ellentétben nem maradtak meg az eredeti berendezési tárgyak, csupán a várkápolna néhány művészi részlete utal a néhai gazdagságra.

„*A most bemutatásra kerülő szerény tárlattal legalább részben szeretnénk törleszteni városunk múltjával és a Balassiakkal szembeni adósságunkat. Balassi Bálint személyiségének tolmácsolásában egy kiemelkedő történelmi magyar család jeles alakjai szólnak hozzánk. A Balassiak nyomai itt csaknem mindenütt fellelhetők, de vannak a 11. században épült közeli kálvárián, a Korponai-fennsík gyűrűjében, a régen elfeledett temető Balassi-sírboltjában. A múlt még feltárássra váró legértékesebb titkait pedig a gótikus vár néma romjai őrzik*” – zárta megnyitó beszédét Helena Ferenecová.

Bíró Ágnes államtitkár ünnepi köszöntőjében kiemelte, hogy az emlékkiállítás a Magyar Köztársaság Kulturális Örökség Minisztériumának és az SZK Kulturális Minisztériumának anyagi támogatásával valósulhatott meg. Meggyőződése: a kölcsönös együttműködés a jövőben eredményes lesz.

A **Nagykürtösi Művészeti Alapiskola** pedagógusai kellemes és hangulatos kultúrműsorral szórakoztatták az ünnepélyes

megnyitó vendégeit.

Ezt követően élénk érdeklődéssel szemléltek a barokk kastély keleti szárnyában található emlékkiállítást. Benne elsősorban Kékkő várának és a Balassiaknak történetét mutatja be a múzeumban őrzött értékes gyűjtemények segítségével. Ezek közé tartozik a 16–17. század fordulójából való török zászló, mely a török hódoltság és a török elleni harcok korát idézi, s melyről a legenda azt tartja, hogy egy környékbeli falu bátor lakói zsákmányolták a futásra kényszerített töröktől. Láthatjuk az 1658-ból származó oklevelet, mellyel az uralkodó Kékkő városának vásártartási jogot adományozott, továbbá a városban működő céhek jegyzőkönyvét, valamint az ásatásoknál előkerült leletek egy részét.

Megtekinthető itt Balassi Bálint öltözetének rekonstrukciója, amely a költő egyetlen hiteles ábrázolása alapján készült. A költőre vonatkozó irodalmi emlékeket és az életét felidéző történelmi dokumentumokat a Petőfi Irodalmi Múzeum bocsátotta a kiállítók rendelkezésére.

A kiállítást a Balassi által felkeresett városokat ábrázoló metszetek és a korszak magyar uralkodóinak, valamint hadvezéreinek arcképei gazdagítják. Az **Oláh Szilveszter** rajzaiból készült tárlat kiegészíti az emlékkiállítás anyagát.

Az emlékkiállítás küldetése, hogy emléket állítson annak a Balassi Bálintnak, akit a szlovák és a magyar irodalomtörténet egyaránt az első és egyben legjelentősebb magyarországi reneszánsz költőként tart nyilván.

Balassi Bálint, a reneszánsz költő és katonája 1554. október 20-án Zólyom várában született. Mozgalmas élete 1594. május 30-án Esztergomban ért véget: a vár ostrománál szerzett súlyos sérülésébe hal bele. Holttestét a Liptó megyei Híbbére szállították, és az ottani templomban nyugvó hozzátartozói mellé temették el.

Kékkő vára 1991-től ad otthont a múzeumnak, mely 1994-től a bábművészet és a játékok történetére szakosodott, de néprajzi és helytörténeti látnivalókat is kínál, és évente különféle értékeket bemutató időszak kiállításokat tartanak. Jelenleg az avar kori ásatások anyaga látható.

A vár udvarán a vállán sólyommal ábrázolt Balassi Bálint bronztábla emlékeztet, de június 28-ától már emlékkiállítás is őrzi a költő emlékét. Látogatható a vár bástyája is, ahonnan a város és környékének panorámája maradandó emléket nyújt az ide látogatóknak.

Kajtor Pál

Mintál István az önkéntes tűzoltók legnagyobb kitüntetését vette át

A felsőtúri **Mintál István** sokat tett az önkéntes tűzoltóság fellendítése érdekében nemcsak szülőfalujában, hanem a környéken is. Húsz évig volt helyi képviselő, s dolgos kezeire, ügyességére, kőműves-ács szaktudására mindig nagy szükség volt: amikor a községben építették a kultúrházat, az élelmiszerüzletet, a sportpálya öltözőit, a tűzoltószertárat stb.

A beszercebányai Stavoundustria vállalat dolgozója volt, de sok-sok szombatját áldozta az említett építkezésekre. 30 éves koráig a községi focicsapat aktív játékosa. Ekkor jelentkezett a Lévai Járási Labdarúgó Szövetség játékvezetői tanfolyamára, s több mint 15 éven keresztül fújta a sípot: közel 500 mérkőzést vezetett. Közben felkarolta a község önkéntes tűzoltóit is: vezetésével a diák-, az ifjúsági, a felnőtt férfi és női raj tagjai kiváló eredményeket mu-

tattak fel. Két alkalommal is oroszlánrészt vállalt az önkéntes tűzoltók járási versenyének megszervezésében. Munkájára felfigyeltek a járási és a kerületi tisztségviselők is: először a Lévai Járási Önkéntes Tűzoltószervezet plénumának, majd elnökségének lett tagja, sőt rövidesen kinevezték az ipolysági térség körzeti parancsnokává.

Odaadó és lelkiismeretes ténykedéséért a járási és kerületi parancsnokság dicsőítő oklevelét, majd a „Példás munkáért” kitüntetést kapta. 2005 februárjában Túróc-szentmártonban átvette a legmagasabb szlovákiai önkéntes tűzoltó-kitüntetést, az „Érdemes tűzoltó” jelvényt. E kitüntetéshez gratulálunk, és további sok sikert kívánunk az ifjú tűzoltónemzedékek nevelésében.

**Kép és szöveg:
Belányi János**

Tizenöt és harmincéves érettségi találkozó

Találkozni jó – főleg őszinte és igaz barátokkal, ismerősökkel. A találkozók a feltöltődés, az egyéni energiamozgósítás és a közösségépítés szinte nélkülözhetetlen lehetőségei. Ilyen szempontból különös és elvitathatatlan varázsuk van az érettségi találkozóknak.

Az **Ipolysági Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium** 1990-ben érettségizett 4.A osztályának 14 öregdiákja/ennyien a 25-ből/ május 21-én találkozott volt osztálytermében.

Két osztályfőnök /ezt eredményezte az 1989-es fordulat/ – **Valusz Gyula mérnök** és **Korpás Pál** „gyóntatta” a megjelenteket életük-sorsuk alakulásáról. Természetesen az osztályfőnökök is vallomást tettek életútjuk utolsó öt évéről, de elmondták azt is, mi történt az alma materben ezekben az években.

A sajátos „feleletek” elárulták, hogyan alakultak családi és házastársi kapcsolataik, a társadalmi ranglétra mely fokára jutottak eddig, és miképp zajlanak hétköznapijaik. A hölgyek legtöbbször a két gyermeknél tart, a fiúk – néhány esettől eltekintve – most fontolgatják a fészekrakást. Szinte szertartászerű a családi albumok cseréje. A fényképekről különböző korú gyermekek tekintete villan ránk.

A vallomásokot summázó osztályfőnök olyasféle megállapítást fogalmaz meg, hogy ezek a krisztusi korú fiatalok általá-

ban boldogok. S akinek a sors netán nehezebb terhet akasztott a vállára, az is lankadatlan elszántsággal keresi az emberhez méltó boldogulás útját ebben az értékzavaros világban.

A találkozás öröme minden bizonynal feledtette az emberi élet szinte törvényszerű keserűségeit mind a tantermi padokban ül-

ve, mind az éttermi asztalnál. A búcsúzás az újbóli találkozás reményét csillantotta fel.

Végül hadd örökítem meg e szép alkalom részt vevő öregdiákjainak nevét is: **Baksa Anna, Bodonyi Gyöngyi, Botló Csilla, Čerba Tímea, Dombi Mária, Ferencz László, Kovács Anna, Larmusz Mária, Málík Lajos, Mokso Zsolt, Oszoli Ilona, Saliga József, Semetke Katalin, Štrba Edina.**

Harminc év alatt – az érettség után – még több életfilozófiát érlelő tapasztalat gyűlik össze. E sorok írója két héten belül osztályfőnökként két érettségi találkozó-

nak lehetett élő tanúja. A **30 éves találkozó** /jún. 4-én/ osztálya az úgynevezett normalizációs időnek kellős közepén, 1975-ben érettségizett, és pontosan 30 volt az osztálylétszám. Más tapasztalatokkal a tarsolyukban indultak a főiskolákra, egyetemekre, majd az élet különböző területeire. Sokan végeztek közülük főiskolát, egyetemet. Lényegében mindenki megtalálta helyét az életben. Az elmúlással eddig sikeres küzdelmet vívnak, bár már nagyon közel vannak az ötvenhez.

Lényegesen más az élettapasztalatuk, megadatott nekik, hogy kétfajta gazdasági rendszert szembesítsenek. Elmondható az is, hogy tudtak alkalmazkodni az új viszonyokhoz. Az előbbiekhöz képest azonban hiányzik életfilozófiájukból valami könnyedségféle. Igaz, hogy kamaszkorú

gyermekeik vannak, sőt néhány esetben a nagyszülői státus birtokosai is.

Magyarságukhoz mindkét osztály öregdiákjai ragaszkodnak.

Kik jöttek el a 30 évesre? **Abelovszky Anna, Abelovszky Katalin, Balík László, Gabul Mária, Gál Miklós, Gyürky Imre, Hammersmidt Béla, Jagyugya Miklós, Kmetty Tibor, Kövecses Károly, Krizsan Irén, Pavlőkin Györgyi, Rados György, Rados János, Reznicek János, Rozsnyó Valéria, Vykukal Valéria.**

Korpás Pál

Honismereti kirándulás a Pongrácz Lajos Társaság szervezésében

Immár 10. alkalommal szervezett háromnapos nyári honismereti kirándulást ipolysági és környékbeli érdeklődők részére az ipolysági székhelyű Pongrácz Lajos Társaság. A 35 kiránduló Magyarország egy újabb szeletével ismerkedhetett meg.

Július 29-én /pénteken/ Miskolc belvárosát, valamint a diósgyőri várat látogatták meg a kirándulók. A vár a tatárdúlás után /1241/ újjáépült, fénykorát a XIV–XVI. században élte. Nagy Lajos királyunk kedvenc pihenőhelye, majd a királynék jegyajándéka volt. A XVI–XVII. században hadászati jelentőségű objektum, azután kincstári tulajdonba került, és fokozatosan romlott az állapota. A XIX. századi metszetek már csak romokat mutatnak. A folyamatos felújítás még napjainkban is tart.

A bejáratnál Nagy Lajos /a lovagkirály/ szobra köszönt ránk. Utána a várudvar, a középkor világát felvillantó panoptikum, majd a bástya megmásázása következett. A dokumentumok elárulják: 1379-ben

itt kötött szerződést Nagy Lajos volt ellenfeleivel – a velenceikkel. Egy emléktábla arra hívta fel figyelmünket, hogy Petőfi 1847. július 8-án volt a vár vendége.

A délutáni órákban Tiszaújváros fürdőjében üdülhettünk

föl a hosszú forró utazás után /36 °C/.

A nyíregyházi főiskola kollégiumában a kisebb-nagyobb vízszolgáltatási üzemzavar ellenére elég gyorsan helyrerázódtunk. Az este folyamán jól esett a baráti csevej egy korsó sör vagy egy pohár üdítő mellett.

A másnapi program városnézéssel kezdődött, majd hosszabb időt töltöttünk a közeli sóstói Múzeumfaluban, illetve a gyógyfürdőben.

A Múzeumfalu a maga természetességével kötötte le figyelmünket. Nagy élvezettel

ni nem nehéz, ha van hozzá elég pénz. Benyitottunk az 1784-ben épült kisdobronyi református templomba és egy XIX. században épült parókia épületébe is. A népi építészet természetessége rabul ejtett.

Este a kollégium parkjában Bodonyi András hegedűje kíséretében dalra fakadt a kirándulósereg. Egyébként ez a betét már szerves részévé vált ezeknek a honismereti túráknak.

Vasárnap reggel indul hazafelé magasított autóbuszunk. A Muhi csata /1241/ emlékműve nemzetünk közép-európai történelmének egyik gyászos eseményére hívta fel figyelmünket. Tanulságot is leszárhettünk belőle: a jó közszellem még a legmélyebb történelmi szakadékokból is kivezeti a nemzetet.

A mezőkövesdi fürdés újabb oázist jelentett a rekkenő hőségben. Este 8-ra értünk haza. A két szervező – **Sztyahula Il-dikó** és **Lendvay Tibor** – úgy búcsúztatta a fáradt kirándulókat, hogy reményeik szerint a jövőben is folytatódik a kirándulássorozat. Úgy legyen!

Korpás Pál

Szelektív szemétségűtés, újrafelhasznált útburkolat – a járható út

A környezetvédelmi kisfilmeket és röplapokat hajlamosak vagyunk felületesen venni. Nem mindig érezzük át a szavak és képek súlyát.

Én is megkaptam a színes zsákokat és a magyarázatot, mit milyen színűbe és mikor... Eltettem őket egy polcra a pincébe. Egy múltkori képviselő-testületi ülés szünetében **Štefan Hanuska mérnök** kivitt minket az Észak lakótelep kazánházának raktárterébe, és rámutatott egy óriási halmaz

üdítőüvegre. Aztán láttuk a préselés utáni kis térfogatát az üvegeknek. (És még újra lehet hasznosítani.) Ha arra sétálnak, feltétlenül nézzék meg. A különbség oly nagy volt, hogy megértettük a szelektív szemétségűtés értelmét. Este elővettem a

színes zsákokat, és legalább a műanyag-flakonokat már külön tettem.

Leggyakoribb kifogásunk az egészséges életmóddal és a környezetvédelemmel szemben, hogy a hagyományosnál drágább. Egy jó példát láttam /szintén/ a Mű-

szaki Szolgáltatások Üzeme háza táján arra, hogy nem feltétlenül. Egy munkanapon két autó aszfaltot képesek bedolgozni. Ez 25 000 korona autónként. A képen is látható géppel fel tudják használni a feltört útburkolatot. A bérleti díj és az elégetett üzemanyagot összeadva is csak a felébe kerül az anyag a foltozásra. Az MSZÜ dolgozói szívesen beszélnek erről a megoldásról. Ők is érzik, mennyire szükség van erre városunknak.

Azt hiszem, mindnyájan szívesen elviseljük egy időre a szurokszagot, a zajt, csak javítsák az utakat.

Tudatosítanunk kell, hogy az „elveszett paradicsomba” újrafelhasznált útburkolatból vezet az út...

Srna Pál

T ü s k é k

Nézem a bugyit...

Nézem a bugyit. Pofás kis darab, alig tenyérnyi. Leheletfinom, csipkés csoda. Értékes lehetett pályafutása kezdetén. Most gyűröttten, sárosan hever a pad alatt. Fura berendezési tárgy egy latyakos buszmegállóban, szent igaz! Az utasok meghökkenve veszik szemügyre, aztán ki-ki vérmérséklete szerint reagál: van, ki zavarba jön, elpirul, morog vagy sápítózik. Két nagykaszas vigyorogva összesűg.

Nézem a bugyit. Ha élőlény volna, tán hangosan sírna a gazdája után. Vagy helyett. A jobb sorsra érdemes intim ruhadarab a maga szerény módján az átértékelődött erkölcsi normák lehangoló mementója. Árvasága, kitaláltósága jelképi értékű. A nevelés abszolút csődjének bizonyítéka. Szomorú útjelző, drasztikus és sivár jövő felé mutat.

A jövő viszont a mával kezdődik, és a jelek egyre szaporodnak. Itt van például a harmadik évezred büszkesége, a szuper-motoros. Leginkább esténként bukkan fel, akár egy titokzatos űrlovag a Csillagok háborújából. Pedig fenét titokzatos, csak hangos. Fűlsiketítőn ordít a motorja, akárha egy hatalmas utasszállító repülőgép gyalogolna a lakótelepi ablakok alatt. Kétszer-háromszor körberobog a háztömbök között, s máris felejthetetlen estét szerzett a lakótársaknak. Meggyőződéses, hogy áldásukkal kitartóan üldözik, csak menő motorosunk legnagyobb szerencséjére nem bírják utolérni. A jó Isten azonban se nem siet, se nem felejt. Tartalékolja a jókívánságokat, s ha eljön az ideje, majd megajándékozva ökelmét hisztériás feleséggel, hasfájós kisgyerekekkel meg harsány szomszédsággal. Dobhártyarepesztő gépjárműről sem feledkezik meg, az tuti, csak hogy annak birtokosa a szomszéd utcában lakik majd, és előszeretettel „hangolja” járgányát a legújabb módi szerint egetverő hangerőre. Amen. Ha

már a yard állományát a súlyosan halláskárosultak soraiból töltik fel, akik képtelenek lefűlni a kibírhatatlan robajjal száguldozót, a kiszolgáltatott polgár számára nem marad más menedék, csupán az isteni kegyelembe és igazságszolgáltatásba vetett rendíthetetlen hit.

Teljességgel felesleges időpocsékolás a mérnökök részéről az is, hogy halkan suhanó verdát tervezzenek. Nincs rá igény. A modern pilóta autórádió használatával emeli kocsi-jában a zajszintet. A járókelő meg úgyis messziről érzékeli az autó közeledését. Csudát, nem a motorzúgást! Dobok dübörgése jelez, mint Afrikában. Hírről adják, hogy személygépkocsi közeledik. Aztán más hangszerek is szóhoz jutnak. Mire a gép csendes duruzsolását is ki tudná hámozni az ipse a hangzavarból, vagy már elűtötte az autót, vagy már messze jár. Ha elgázolta se baj, ihaj-tyuhaj, diszkórhythmusra szökdécselve lépegethet a lelke a mennyországba.

Gépesítés nélkül is hatékonyan megkeserítheti lakótársai életét, aki élelmes. Csak meg kell várnia, míg a forró, kánikulai nap estéjén az elgyötört városlakó némi friss levegő után ácsingózva ablakot nyit. Nos, ekkor kell levonulni a ház előtti kispadra, lehetőleg néhány haver társaságában, és fellendíteni a társasági életet. Viháng, zene, kacagás, meg ami belefér, hogy visszhangosan zengjen a környék. Időben lehetőleg minél közelebb a szellemek órájához. Fokozza az élvezetet, ha sikerül a nyárspolgárt vagy a gyereket első álmából felverni. Amennyiben az illető álmatlanságban szenved és a kényeszerű ébredés után hajnalhasadásig az ujjait számolgatja, a sikeres kivitelezőnek plusz pont jár.

Jelek a szimbolikus keresztelkedéseken. A közmondás szerint: egy barát nem szerzet. Majd összegyűlnek.

B. Szabó Márta

Pillanatképek – szavakban

A júliusról szóló „időjárési krónikánkat” /25-én/ azzal zártam, hogy a fölöttünk totyogó bordás felhők még nem könnyeztek. Ezután augusztus első két-három napjára amolyan igazi kánikula zuhant a Kárpát-medencére, helyenként /itt nálunk is/ 35-38 °C volt a hőmérséklet. De augusztus első hetének második fele rengeteg esőt zúdított tájainkra, de más vidékekre is. Ugyanez megismétlődött a következő hét közepétől, majd a 3. hét első felében. Amikor ezt írom – aug. 22-én – újra dörög és könnyörtelenül zuhog az égi áldás.

Környékünk folyóvizei bírták a terhelést, de más vidéken és országokban /Románia/ komoly károkat okoztak a felhőszakadások és a megáradt folyók, patakok.

A sok csapadékot megsínylette a dinnye, uborka, paradicsom, burgonya, szeder stb. Gyorsan terjedt a peronoszpóra és más gombabetegségek. A piaci árusok is emyőt bontottak maguk fölé. A gyorsan növekvő fű és gyom megszorította a területfenntartók munkáját. A jó vérrű emberek – mihelyt nyugalomba helyezkedtek – vérszomjas szűnyoghád rajzolta körül. A fürdőkezelők és -tulajdonosok panaszkodnak: csak csordogál a bevétel. Az aratással késlekedők bottal üthetik a minőség nyomát. Egyes jóslások szerint szeptember kárpótlást ígér. Bár úgy lenne!

*

Az Új Szó augusztus 22-i címlapján a következő kövér betűcím borzolja fel figyelmemet: Az ország /Szlovákia – a szerző megjegyzése/ fele külföldre költözne. Az egyik legvonzóbb országnak Svájcot tartják e hon lakói. De vajon miért nem hisznek V. Mečiar ígéretének, aki a 90-es évek közepén azt prédikálta, hogy itt néhány éven belül Svájc lesz. Csodálkozom, hogy a lakosság zöme ennyire kétségbe vonja

egy országtéremtő politikus látomásának realitását.

*

Az Új Szó augusztus 6-i számában Miroslav Kusý politológus, emberjogi aktivista válaszol szerkesztői kérdésekre. Azt a tényt, hogy a titkosszolgálat a polgárok nemzetiségéről, etnikai származásáról is gyűjt adatokat, rendkívül nyugtalanító jelenségnek tartja. „A SIS ezzel kapcsolatos jelentése, amely a nyilvánosságra is kiszivárgott, döbbenetes, hiszen napra, percre pontosan vázolja a megfigyelt személyek mozgását, tevékenységét. Úgy tartja szemmel őket, mintha az állam legnagyobb ellenségei lennének, a nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó megjegyzések pedig botrányosak” – mondja a továbbiakban.

*

Augusztus 11-én – az Ipoly napok keretében – az esti órákban az Ipoly-hídon állva virágcsokrokkal köszöntöttük folyónkat. Az emberi leleményesség arasznyi megvilágított, fából készült hajócskákat bocsátott a lassan folydogáló víz színére. Egy kis fantáziával elmondhatjuk: hajózhatóvá tettük az Ipolyt. És nem is kellett hozzá egy világháború.

*

Egy napon két város /Léva, Ipolyság/ piacán sétáltam végig. Egyforma nagyságú /s valószínűleg minőségű is/ öszibarack kilójának ára Léván 18, nálunk 30 korona. Ugyanilyen különbségeket tapasztaltam a paprikánál, paradicsomnál, de más gyümölcs- és zöldségféléknél. Már 10 napja keresem a választ a provokáló kérdésre.

*

Vasárnap /augusztus 21-én/ a Szlovák Televízió /STV/ esti híradójában egy riportot láttunk, amely az ipolysági Szent István-napi megemlékezést a tettenérés szándékával próbálja dokumentálni. Bugár Bélát, az est szónokát és másokat is szá-

monkérő és provokatív kérdésekkel ostromolta. A kérdező riporter furcsállta, hogy magyar zászlók is lengtek a szabadtéri színpad nézőterén, s elhangzott a magyar himnusz is. Valószínűleg a Nyitra megyei „szlovák nagykoalíció” valamelyik regionális híve sugott a tévéseknek, hogy mi készül Ipolyságon. Egyébként a Mária evangéliuma c. rockoperát adta elő az Érsekújvári Rockszínpad.

/ás/

**Munkát kínálok a
privát /magán/ bank-
szektorban.
Tel.: 0907-778864.**

Előnyös feltételekkel átengedem egy teljesen be rendezett esküvői és társaságiruha-kölcsönző szalon üzemeltetési jogát Léva központjában. Csak komoly érdeklődőnek.

Tel.: 0903-204601.

*

Kétszobás kis lakás az Észak lakótelepen eladó.

Tel.: 036/7413662.

*

Bérbe adó 100 m²-es helyiség vállalkozói célokra Ipolyságon.

Tel.: 0605-431050.

*

Szalatnyán eladó háromszobás családi ház nagy kerttel. Tel.: 0915-706763 vagy este: 036/7412541.

TÖRTÉNELEM

Dr. La Rose Ferenc /1738–1805/ emlékezete

200 évvel ezelőtt, a napóleoni háborúk idején hunyt el Ipolyságon Hont vármegye „fizikusa”, azaz főorvosa, **Franciscus la Rose**. E kerek évforduló jó alkalom arra, hogy köztegyük azokat a kb. 15 éve gyűjtögetett adatokat, mozaikkockákat, melyekből – ha nem is élesen és pontosan – de mégis megrajzolható a történelmi Hont egykori jeles személyiségének portréja. Messze tájról sodorta hozzánk a sors, egyetlen nyomtatásban megjelent munkája, orvosi értekezése címlapja szerint a sziléziai **Leobschütz**-ből /ma: Glubczyce, Lengyelország/ származott. Nem tudjuk, mi készítette őt arra, hogy a sokkal közelebbi borszlói /ma Wrocław/ vagy prágai orvosi kar helyett az akkor még gyerekcipőben járó, 1770-ben **Nagyszombatban** /Trnava/ létrehozott, majd rövidesen Budára áthelyezett „magyar” orvosi karra jelentkezzen. Választását megkönnyíthette az a tény, hogy ez idő tájt valamilyen orvosi karon latinul folyt az oktatás – nyelvi akadályá tehát nem volt budai tanulmányainak. 1779 augusztusában szerezte meg oklevelét a „**De tenesmo**” című latin nyelvű értekezése megvédésével /magyar

címe: A fájdalmas székletürítésről/.

Valószínűleg 1781-ben telepedett le Hont vármegyében, mint **Stipsics Károly** főorvos utódja. Így ő lehetett a főorvos az 1782-es „**emberevő cigányok**” országos érdeklődést, majd a megalapozatlan vádakra épült halálos ítéletek miatt a „kalapos király”, **II. József** császár haragját kiváltó pere idején is. Sajnos, levéltárunk a második világháború idején nagyrészt elpusztult, így la Rose honti működésének hiteles dokumentumai is megsemmisültek. Pedig lenne mit tanulni belőle, hiszen II. József ez idő tájt rendelte el, hogy a megyei orvos rendszeres jelentést készítson a megye egészségügyi személyzetéről, az uralkodó járványokról, sőt az érdekesebb természetű jelenségekről is. E jelentések másolatai megtalálhatók a budapesti Országos Levéltárban – egy 1788-ban la Rose által kidolgozott német nyelvű jelentés fotokópiáját Krász Lilla tette közzé „**A bába történeti szerepváltozása a 18. századi Magyarországon**” c. doktori mestermunkájában.

Egy érdekes irodalomtörténeti vonzata is van la Rose ipolysági működésének. 1789-

ben jelent meg a nagy magyar nyelvújító **Kazinczy Ferenc** „**Bács megyei öszveszedett levelei**” c. könyve. A mű főhőse szeptember 2-ától 19-éig Ipolyságról keltezi leveleit. Azért írt Ipolyságra, mert „*egy stafétát kaptam, hogy a bátyám veszedelmes beteg*”. Ötödikére meg is hal „testvére atyámnak”, és a temetést követő gyászos hangulattól egy továbbutazással kíván megszabadulni. S mivel „*a doctor is ugyan javallja ezt a szándékot*”, október 5-én már Esztergomban írja újabb levelét. Nem tudjuk, mi ösztönözte Kazinczyt Ipolyság szerepeltetésére és azt sem, tudott-e arról, hogy la Rose a megye „doctora”, ám ha a történetnek van valós alapja, a Kazinczy által említett orvos valószínűleg la Rose lehetett.

Egy negyedszázadon keresztül látta el a megye orvosi feladatait la Rose. **1805 elején** hunyt el, utóda egy másik német anyanyelvű orvos, az akkor már szerkesztőként és költőként is ismert **Lübeck János** lett. Halála 200. évfordulóján a **Jesenicko 6.** c. antológiában, illetve egy **Olomouchban** tartott konferencián emlékeztem meg la Roséről.

Dr. Kiss László

Normális?

Annak ellenére, hogy – úgy mond – majdnem egek harmincadján vagyunk már, elkéséredésre semmi ok, polgártársak!

Ugyanis ha minden jól megy, nemsokára túltengünk majd az energiától. Hihetetlen? Pedig így van. Az olasz Enel cég ugyanis árajánlatot tett hazánk energiaiparának megvásárlására, és a mi igen tisztelt honatyáink többsége hajlandó is lenne az üzlet megkötésére. Két okból is. Ad 1: nem kerülne pénzbe az energetikai üzemek

fenntartása, fejlesztése. Ad 2: nekik is biztosan csurranna valamicske a bugyellárisukba. No meg aztán az Enel cég ígérete sem elvetni való: felépítenék a mohi erőmű 3. és 4. részlegét, szél erőműveket állítanának fel, és /kapaszkodj, ember! / vízi erőműveket állítanának fel az Ipolyon! Nem a Dunán, nem a Vágon, de még a Garamon sem, hanem egyenesen az Ipolyon! Az Ipolyon, amelybe szinte hordani kell a vizet. Ezek a taljánok készpénznek vették a tri-

anoni megállapítást, miszerint az Ipoly hajózható folyó, de közelről talán még nem is látták azt. Talán még azt is tervezik, hogy hajón hordják majd fel rajta az erőművek berendezéseit. Az ő dolguk.

Annak idején kormányunk azzal az érvvel kezdte építeni a Jaslovské Bohunice-i erőművet, hogy ezzel fedezhetjük majd energiaigényünket. Nem úgy lett. A mohi erőművet azért kezdték építeni, mert most már az biztosan megoldja a gondot. Az államát meg is oldotta, számunkra meg csak az egyre e-

melkedő villanyárak maradtak. Gyaláztuk is érte az államot becsületesen. Most aztán másnak adta az egészet, fájjon mások feje tőle. Gyarapítson, fejlesszen, mert mi már az államot nem szeretjük. Minket ugyan fog-e majd szeretni az az olasz, ha majd kikalkulálja a villany árát?

Felesleges dolog idegeskednünk ezen, ne pazaroljuk az energiánkat hiába. Tanuljunk inkább olaszul, hogy majd annak idején a saját nyelvén „köszönthessük” szívhez szóló szép üzenettel az olasz cég anyukáját.

Belányi Gyula

Ki kivel szeptemberben

V. liga – keleti csoport

5. f. Ipolyság – Tek. Lužany	5. forduló: szept. 1., 16.00
6. f. Dvory n. Ž. – Ipolyság	6. forduló: szept. 4., 16.00
7. f. Ipolyság – Pribeta	7. forduló: szept. 11., 16.00
8. f. Ipolyság – Želiezovce	8. forduló: szept. 18., 15.00
9. f. Šurany – Ipolyság	9. forduló: szept. 25., 15.00
10. f. Ipolyság – Palárikovo	10. forduló: okt. 2., 14.30

IV. liga – ificsapat

5. f. Ipolyság – Tek. Lužany
6. f. Dvory n. Ž. – Ipolyság
7. f. Ipolyság – Vrakun
8. f. Ipolyság – Hurbanovo
9. f. Šurany – Ipolyság
10. f. Ipolyság – D. Streda B

Diákcsoport

9. 3.: Ipolyság – Dvory n. Ž.
9. 10.: T. Lužany – Ipolyság
9. 17.: Ipolyság – Bánov
9. 24.: Marcelová – Ipolyság
10. 1.: Ipolyság – Felsőtúr

Területi bajnokság

5. f. Hr. Kľačany – Felsőtúr	Deménd – Palást
6. f. Horné Turovce – Tlmače	Palást – Kalinčiakovo
7. f. Podlužany – Felsőtúr	D. Pál – Palást
8. f. Felsőtúr – Kozárovce	St. Tekov – Palást
9. f. Žemberovce – Felsőtúr	Palást – V. Kozmálovce
10. f. Felsőtúr – Deménd	N. Dedina – Palást

5. f. Demendice – Palást	5. ford.: szept. 1., 16.00
6. f. V. Kozmálov. – Deménd	6. ford.: szept. 4., 16.00
7. f. Deménd – N. Dedina	7. ford.: szept. 11., 16.00
8. f. H. Vrbica – Deménd	8. ford.: szept. 18., 15.00
9. f. Deménd – Lok	9. ford.: szept. 25., 15.00
10. f. Felsőtúr – Deménd	10. ford.: okt. 2., 14.30

Területi bajnokság – II. osztály

5. f. Ipolyvisk – Bátovce	Tesmag – Santovka
6. f. Ipolyvisk – szünnap	Ket' – Tesmag
7. f. Ipolyfödemes – Ipolyvisk	Tesmag – Rybník n. Hr.
8. f. Ipolyvisk – H. Trst'any	Šarovce – Tesmag
9. f. Čata – Ipolyvisk	Tesmag – Pl. Vozokany
10. f. Ipolyvisk – P. Ruskov	N. Tekov – Tesmag

5. f. Ipolyfödemes – Pl. Vozok.	Nagyút – Pukanec
6. f. N. Tekov – Ipolyfödemes	Santovka – Nagyút
7. f. Ipolyfödemes – Vyškovce	Nagyút – Ket'
8. f. Ipolyfödemes – szünnap	Rybník n. Hr. – Nagyút
9. f. Ipolyfödemes – Bátovce	Nagyút – Šarovce
10. f. Ipolyfödemes – H. Trst'any	Pl. Vozokany – Nagyút

Területi bajnokság – III. osztály

5. f. Egeg – Ipolypásztó	Ipolyszakállos – Lontó
6. f. Ipolypásztó – Hronovce	Lontó – Tek. Lužany
7. f. Tompa – Ipolypásztó	M. Ludince – Lontó
8. f. Ipolypásztó – Farná	Lontó – szünnap
9. f. Ipolyszakállos – Ipolypásztó	Lontó – Sikenica
10. f. Ipolypásztó – Tek. Lužany	Gyerik – Lontó

5. f. Felsőszemeréd – szünnap	Tompa – Gyerik
6. f. Felsőszemeréd – Egeg	Gyerik – Farná
7. f. Hronovce – Felsőszemeréd	Ipolyszakállos – Gyerik
8. f. Felsőszemeréd – Tompa	Gyerik – Tek. Lužany
9. f. Farná – Felsőszemeréd	M. Ludince – Gyerik
10. f. Felsőszemeréd – Ipolyszak.	Gyerik – Lontó

5. f. Egeg – Ipolypásztó	Tompa – Gyerik
6. f. Felsőszemeréd – Egeg	Málaš – Tompa
7. f. Egeg – szünnap	Tompa – Ipolypásztó
8. f. Egeg – Hronovce	Felsőszemeréd – Tompa
9. f. Tompa – Egeg	Tompa – Egeg
10. f. Egeg – Farná	Hronovce – Tompa

5. f. Ipolyszakállos – Lontó	5. ford.: szept. 1., 13.00
6. f. Sikenica – Ipolyszakállos	6. ford.: szept. 4., 13.00
7. f. Ipolyszakállos – Gyerik	7. ford.: szept. 11., 13.00
8. f. Málaš – Ipolyszakállos	8. ford.: szept. 18., 12.00
9. f. Ipolyszakállos – Ipolypásztó	9. ford.: szept. 25., 12.00
10. f. Felsőszem. – Ipolyszakállos	10. ford.: okt. 2., 13.30

Szikora Gábor

Az adóhivatalok ellenőrzik a regisztrációs pénztárgépek használatát

Az SZK Adóhivatalának nyitrai kirendeltsége értesíti a polgárokat, hogy 2005. szeptember 5-től 11-ig a Nyitrai kerület adóhivatalai a lakossági vásárlások pénztárgépi regisztrálását fogják ellenőrizni. Az SZK Pénzügyminisztériumának akcióterve alapján megvalósuló ellenőrzés célja, hogy kiszűrje a nem pénztárgépi használat útján történő fizetésekből adódó adóeltitkolási lehetőséget.

Ellenőrzések nemcsak a szokásos munkaidőben lesznek, hanem fokozottabb mértékben a délutáni, esti, sőt az éjjeli órákban, valamint munkaszüneti napokon is. Sor kerül az egyes adóhivatalok tisztségviselőinek cseréjére is, hogy az ellenőrzések alkalmával elkerüljük az ellenőrök esetleges előzetes felismerését, azonosítását.

A nyitrai kirendeltség 15 adóhivaltal irányít, s ezek területén mindenütt sor kerül az ellenőrzésekre. A következő adóhivatalokról van szó: Vágsellye, Ógyalla, Gúta, Komárom, Léva, Ipolyság, Zseliz, Nyitra I, Nyitra II, Verebely, Aranyosmarót, Érsekújvár, Párkány, Nagysurány, Nagytapolcsány.

Ellenőreink az ellenőrzések alkalmával kéri a vásárlóközönség megértését, támogatását, közreműködését, mivel az ő érdekük is, hogy a vállalkozók befizessék az államkasszába a bevételük utáni adót, ahogy ezt a jogszabályok előírják.

Az ellenőrzések végeztével az eredményekről tájékoztatjuk a közvéleményt.

Hasonló helyi – bejelentett és bejelentés nélküli – ellenőrzéseket a jövőben gyakrabban fogunk végezni.

Az SZK Adóhivatalának nyitrai kirendeltsége

HONTI LAPOK

A Hont–Ipoly menti régió havilapja. Nyilvántartási szám: OÚ 3/95. Főszerkesztő: Štrba Péter.
Nyomtatás: REGRA-KOVAN, Párkány.

Kiadó: Ipolyság város önkormányzata, Fő tér 1., 93601 Ipolyság; tel.: 036/7411054.

www.sahy.sk

A szerkesztőség álláspontja nem mindenben azonos az újságban közöltekkel. A kéziratok szerkesztésének, esetleges rövidítésének jogát fenntartjuk. A hirdetések tartalmáért és nyelvhelyességéért felelősséget nem vállalunk.